

Paragrafen

Inhoud

1. Lokale heffingen	1
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	4
3. Onderhoud Kapitaalgoederen	14
4. Treasury.....	20
5. Bedrijfsvoering	22
6. Verbonden partijen	24
7. Grondbeleid	40

1. Lokale heffingen

1.1 Algemeen

Bij lokale heffingen gaat het om inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen, heffingen en retributies, die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten wordt een onderscheid gemaakt tussen belastingen, heffingen en retributies:

- De belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en dienen ter uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening, maar ook individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. (OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelastingen)
- De heffingen dienen ter dekking van de kosten ten behoeve van de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Dat houdt in dat de burger ook moet betalen als hij de dienst niet wenst. Voorbeelden van heffingen zijn afvalstoffenheffing en rioolheffing.
- De retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

1.2 Beleid

Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen;
- het raadsbesluit Afbakening belastinggebied op grond waarvan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing kan worden aangevraagd.

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Ten aanzien van de overige heffingen en leges wordt een zo veel mogelijk kostendekkend tarief nagestreefd, voor de directe dienstverlening aan de burger;
2. De legestarieven zijn – conform de door de raad vastgestelde uitgangspunten – verhoogd met 1,5% inflatiecorrectie met uitzondering van de door het Rijk vastgestelde tarieven.

1.3 Belastingen en heffingen

1.3.1 Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB worden geheven op binnen de gemeente gelegen onroerende zaken. Het betreft een directe belasting die is uitgesplitst in:

- *een gebruikersbelasting van niet-woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt.
De opbrengst OZB gebruikers in 2022 bedraagt € 585.287,--
(Raming 2022 € 601.000,--).
- *een eigenarenbelasting van niet-woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.
De opbrengst OZB eigenaren niet-woningen in 2022 bedraagt € 858.294,--
(Raming 2022: € 865.000,--).
- *een eigenarenbelasting van woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.
De opbrengst OZB eigenaren woningen in 2022 bedraagt € 2.600.728,--

(Raming 2022: € 2.616.000,--).

1.3.2 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiel kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen tegen een vergoeding in welke vorm dan ook voor personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

In 2022 wordt de opbrengst over belastingjaar 2021 ontvangen. Deze opbrengst bedraagt € 568.312,--, deze is € 118.312,-- hoger dan oorspronkelijk geraamd (raming € 450.000,--).

1.3.3 Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van iemand die langdurig in een gemeente verblijft zonder daar zijn hoofdverblijf te hebben. Als langdurig verblijf wordt aangemerkt indien er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor betrokkene of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar wordt gehouden. De werkelijke opbrengsten in 2022 (over belastingjaar 2021) bedragen € 45.375,-- (begroot € 35.000,--).

1.3.4 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Er zijn over 2022 geen opbrengsten precariobelasting. Het college heeft in het kader van de 'coronamaatregelen' besloten om geheel 2022 geen precariobelasting te heffen.

1.3.5 Reclamebelasting

De werkelijke opbrengst in 2022 bedroeg € 0,--. Het berekend bedrag aan reclamebelasting is wel uitgekeerd aan de Stichting promotie Eersel (SPE).

Er zijn over 2022 geen opbrengsten reclamebelasting omdat het college in het kader van de 'coronamaatregelen' heeft besloten om geheel 2022 geen reclamebelasting te heffen.

1.3.6 Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De werkelijke opbrengst rioolheffing 2022 bedraagt € 2.227.333,-- en er was een bedrag geraamd van € 2.204.297,--. Het exploitatiesaldo op de post riolering wordt jaarlijks verrekend met de voorziening riolering.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). De overheadkosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze kosten worden verantwoord op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadkosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten worden - evenals de BTW component - (extra-comptabel) meegenomen in de berekening van de kostendeekkende rioolheffing.

De methodiek voor de berekening van overhead aan de tarieven is opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Eersel 2021".

Kostendeekkendheid van de riolering	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld riolering	-1.350.000	-1.742.946
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	0	20.349
Netto kosten taakveld	-1.350.000	-1.722.597
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-144.000	-144.468
BTW	-296.000	-217.229
Egalisatie taakveld riolering	-415.000	-143.039
Totale kosten taakveld riolering	-2.205.000	-2.227.333
Opbrengst heffingen	-2.205.000	-2.227.333
Dekkingspercentage	100%	100%

1.3.7 Afvalstoffenheffing.

Op basis van de werkelijke cijfers afvalverwijdering is ten opzichte van de begroting 2022 sprake van een netto-voordeel van € 104.389,- (inclusief BTW-compensatiefonds effect en overhead) Dit voordeel wordt gestort in de voorziening egalisatie afvalverwijdering.

Overzicht verdeling kosten afval

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de afvalstoffenheffing (in overeenstemming met het BBV). De overheadkosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze kosten worden verantwoord op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten worden - evenals de BTW component - (extra-comptabel) meegenomen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing. De methodiek voor de berekening van overhead aan de tarieven is opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Eersel 2021".

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld afval	-1.356.000	-1.520.826
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-76.000	-53.662
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	505.000	739.594
Netto kosten taakveld	-927.000	-834.894
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-37.000	-39.281
BTW	-259.000	-230.039
Egalisatie taakveld afval	0	-104.389
Totale kosten taakveld afval	-1.223.000	-1.208.603
Opbrengst heffingen	1.223.000	1.208.603
Dekkingspercentage	100%	100%

1.3.8 Leges

In de begroting 2022 wordt de totale opbrengst leges geraamd op € 901.000,-. De werkelijke opbrengst 2022 bedraagt € 1.486.421,-. De hogere opbrengst ad € 585.421,- wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten voor omgevingsvergunningen (€ 488.000,-). In 2022 is een incidenteel project vergund voor € 221.000,- en hiernaast zijn er nog enkele grote woningbouwprojecten hoger uitgevallen dan verwacht. De werkelijke opbrengsten leges voor reisdocumenten en rijksleges zijn € 75.000,- hoger dan bij de primitieve begroting.

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst bij de primitieve begroting 2022 bedraagt € 901.000,-.

Om de kosten transparant te maken worden deze vanaf 2017 weergegeven op het niveau van taakvelden.

De onderstaande tabel is ook betreffende de kostendekkendheid van de leges - op grond het nieuwe BBV - opgenomen in de jaarrekening.

Kostendekkendheid van de leges	Begroot 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld burgerzaken (titel 1)	-176.000	-475.531
Kosten taakveld parkeren (titel 1)	-9.000	-4.068
Kosten taakveld wonen en bouwen (titel 2)	-649.000	-658.567
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid (titel 3)	-111.000	-109.775
Netto kosten taakvelden	-945.000	-1.247.941
Toe te rekenen kosten		
Overhead	-116.000	-375.168
Totale kosten taakvelden	-1.061.000	-1.623.109
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	901.000	1.486.421
Dekkingspercentage	85%	92%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

- Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;
- Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;
- Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

De legestarieven worden bepaald op basis van de begroting, zodat incidentele hogere of lagere opbrengsten geen invloed hebben op de vastgestelde tarieven.

In onderstaand overzicht wordt de mate van kostendekkendheid van de leges weergegeven:

Kostendekkendheid per titel (incl. overhead)	Lasten 2022	Baten 2022	Kosten-dekking per titel
Titel 1	851.015	270.409	32%
Titel 2	658.567	1.199.154	182%
Titel 3	113.527	16.858	15%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	1.623.109	1.486.421	92%

1.3.9 Vermakelijkhedenretributie

De werkelijke opbrengst in 2022 bedraagt € 82.380,--. De raming 2022 bedroeg € 91.500,--

1.3.10 De geraamde en werkelijke inkomsten

In onderstaand overzicht zijn alle inkomsten ten aanzien van lokale heffingen opgenomen voor 2022.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Begroting 2022	Rekening 2022
Onroerende zaakbelasting	4.082.000	4.044.309
Toeristenbelasting	450.000	588.313
Forensenbelasting	35.000	45.375
Precariobelasting	26.000	0
Reclamebelasting	47.500	0
TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.640.500	4.657.996
NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN		
Rioolheffing	2.204.927	2.227.333
Afvalstoffenheffing	1.223.690	1.208.602
Leges	900.540	1.486.421
Vermakelijkhedenretributie	91.500	82.380
TOTAAL NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.420.657	5.004.736

1.4 Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer men een inkomen heeft op of net boven het bijstandsniveau en niet beschikt over vermogen kan men in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Bij kwijtschelding komt de verplichting tot betaling geheel of gedeeltelijk te vervallen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd door particulieren en niet door rechtspersonen.

In 2022 is voor een bedrag van € 46.486,56,-- kwijtschelding verleend, hiervoor was er een bedrag geraamd van € 55.000,--.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Algemeen

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. Wil de gemeente dat kunnen, dan moet zij beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte ofwel buffer, wordt de weerstandscapaciteit genoemd.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*, zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te kunnen dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, dienen de risico's in kwantitatieve grootheden benoemd te worden.

Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement, welke op 18 december 2007 is vastgesteld, is bepaald dat per relevant risico de volgende zaken aangegeven dienen te worden:

1. Omschrijving van het risico;
2. Een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij moet worden aangegeven hoe vaak een risico zich zal voordoen. Uitgaande van de planperiode van 4 jaar van de meerjarenbegroting, kan de kans variëren van:
 - Vierjaarlijks risico (factor 1);
 - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
 - Tweejaarlijks risico (factor 2);
 - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Een uitspraak over in hoeverre het financiële gevolg van een risico is in te schatten, in termen van goed, redelijk, slecht of niet;
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij wordt een zestal categorieën onderscheiden, namelijk:
 - Risico's met een indicatie > € 25.000,- < € 50.000,- (€ 37.500,-);
 - Risico's met een indicatie > € 50.000,- < € 250.000,- (€ 150.000,-);
 - Risico's met een indicatie > € 250.000,- < € 750.000,- (€ 500.000,-);
 - Risico's met een indicatie > € 750.000,- < € 1.250.000,- (€ 1.000.000,-);
 - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,- (geschat indicatief risico);
 - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)Tussen haakjes is aangegeven hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag wordt vermenigvuldigd met de risicofactor (zie punt 2).
5. Hoe met het risico omgegaan wordt in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
 - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
 - Verminderen: risico wordt afgedekt middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
 - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
 - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.

2.2 Beleid

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om een buffer te hebben om risico's en tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat hierdoor dekkingsmiddelen in de exploitatiesfeer wegvallen, is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk een minimale omvang voor de algemene reserve te bepalen;
- Om de algemene reserve te verruimen, worden te heffen reserves en voorzieningen in beginsel toegevoegd aan de algemene reserve; ook de berekende rente over de voorzieningen worden middels resultaatsbestemming toegevoegd aan de algemene reserve;

- Om een afzonderlijke buffer te hebben om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te kunnen vangen, is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie te bepalen.

Conform de vastgestelde beleidsnota 'Reserves en voorzieningen' dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). In de grondnota welke uw raad in december 2017 heeft vastgesteld is vanaf 2017 een nieuwe methodiek besproken. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de financiële risico's waarvoor een voorziening wordt getroffen. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend en is voor 2022 bepaald op de minimumbuffer van € 2.500.000,-- zoals deze in de grondnota is vastgesteld.

Conform voorgaande jaren is er een splitsing gemaakt tussen algemene risico's en risico's uit bouwgrondexploitaties. Algemene risico's worden daarbij gedekt uit de algemene reserve (minimale buffer: € 3,5 mln.). En risico's uit bouwgrondexploitaties door de algemene reserve bouwgrondexploitaties.

Op dit moment is de stand van zaken betreffende de buffer bouwgrondexploitaties als volgt. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting / onderbouwing:

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SALDO RESERVE PER 1 januari	3.389	2.904	2.599	2.519	3.453	4.803	5.188
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat, vanaf 2022 geen rentetoevoeging meer)	61	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage van Alg.res.							
Mutatie voorziening wegens verliezen	386	155					
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouw grondexploitaties t-1)	1.470	1.940	4.020	934	1.350	385	
Af: inbreng landbouw grond Koemmer 2e fase	-102	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-2.300	-2.400	-4.100	0	0	0	0
SALDO RESERVE PER 31 december	2.904	2.599	2.519	3.453	4.803	5.188	5.188
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouw grondexploitatie	1.940	4.020					
Saldo inclusief voorgestelde storting	4.844	6.619					
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500					
Tekort (-) dan wel overschot (+)	2.344	4.119					
Voorstel tot afroaming t+1 (afgerond)	2.400	4.100					

2.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit kan betrekking hebben op de exploitatie en/of op het vermogen. In de exploitatiesfeer is dit het exploitatiesaldo en in de vermogenssfeer (de balans) is dit de omvang van de algemene reserve.

Exploitatiesfeer		2022
Exploitatiesaldo		7.464.364
Budgetoverhevelingen		-1.113.000
Weerstandscapaciteit exploitatie		6.351.364

Vermogensfeer	Stand reserve 1-1-2022	Stand reserve 31-12-2022
Algemene reserve	22.854.618	23.337.282
<i>Weerstandscapaciteit vermogensfeer</i>	22.854.618	23.337.282

Het totale weerstandsvermogen per 31 december 2022 bedraagt € 29.688.847,--. Dit vermogen neemt met € 4.100.000,-- toe door winstneming van grondexploitaties in 2022 welke worden overgeheveld naar de algemene reserve in 2023. Hierbij moet worden aangetekend, dat ten aanzien van lopende investeringen, die gedekt worden middels beschikking over de algemene reserve, per 31 december 2022 nog een bedrag van € 15.290.175,-- was uit te geven (zie onderstaande tabel). Tevens wordt opgemerkt dat bij de vaststelling van de begroting 2023 diverse nieuwe investeringskredieten beschikbaar zijn gesteld, die eveneens gedekt worden uit de hiervoor genoemde algemene reserve. Dit laatste betekent dat naast de hiervoor genoemde lopende investeringen ad € 15.290.175,--, ook voor de nieuwe investeringen 2023 wordt beschikt over de algemene reserves voor een bedrag van € 1.327.642,--.

Resumerend kan het totale beschikbare weerstandsvermogen als volgt worden gecijferd:

Totale weerstandscapaciteit per 31-12-2022	€ 29.688.646,--
Winstneming grondexpl. welke worden overgeheveld naar de Alg. res.	€ 4.100.000,--
Nog te beschikken over de algemene reserve (zie onderstaande tabel)	€ -15.290.175,--
Nog te beschikken nieuwe investeringen 2023	€ - 1.327.642,--
Totale gecorrigeerde weerstandscapaciteit	€ <u>17.171.829,--</u>

Het voorgaande betekent dat het – rekening houdende met de beschikbaar gestelde kredieten tot met 2022 – het **totale beschikbare weerstandsvermogen afgerond € 17,2 miljoen** bedraagt.

<i>Per 31 december 2022 leggen de onderstaande restantkredieten nog een beslag op de <u>algemene reserve</u> voor (bedragen in €):</i>	<i>Beslag Alg. res.</i>
Transformatie kerkgebouw tot GSH Steensel	1.914.494
Onderzoek luchtbehandeling installaties GSH (2022)	60.000
Andere kijk op dorpsraden	163.119
Actieplan eikenprocessierups 2020-2022	77.560
Ventilatiemaatr basisschool st Lucij en Disselboom	27.308
Actualisatie Kempische visie op wonen	12.000
Visie tuinen van Eersel	50.000
vervanging groen (MIP 2019+2020+2021)	55.200
Ecol. verbind. zone Run	262.167
Gebiedsontwikkeling Levende Run	80.195
Gebiedsontwikk. Kleine Beerze (MIP'10+'11+'12+13+14+15+18+19+21)	40.542
Incidentele maatregelen recreatie	38.670
Herstelmaatregelen gemeentelijke landschapselementen	77.912
Plan Bos en Boom (excl. grond)	134.351
Plan Bos en Boom (grond)	77.471
Opstellen nieuw bomenbeleids en beheersplan	25.000
Herziening ruimtelijke plannen	236.397
Agenda van de Kempen 2012+2013+2014	43.469
Visie transformatielocatie best steed geb (MIP2019)	17.660
Omgevingsvisie 2.0+3.0 (MIP 21+22)	227.925
Onderzoek uitwerking grondstoffencentrum	48.642
Energiereductie gem. gebouwen (MIP 2016+2017)	7.301
Verduurzamen mobiliteit	25.000

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	237.652
Ondersteuning ontwikkelingen E'Hoven airport	1.673
Geluidsbeleid (MIP 2019)	15.000
Bewustwording duurzaamheid (MIP 2019+2020+2021)	13.058
Wind- en zonne-energie (MIP2019)	11.250
Onderz transitie best gem vastgoed (MIO 2019)	25.000
Transitievisie warmte en energie	185.541
Uitv plan v aanpak energiereductie, zon op dak (21+22)	311.039
Ontwikkeling vliegveld Eindhoven	42.000
Proj. Intensivering toez.veehouderijen	2.280
Actualisatie en digitalisatie wegenleger (Mip '16)	195
Aanleg fietspad Stevert (MIP2017)	248.518
Herin knegselsedijk/Duiselseweg	338.356
Vrijliggend fietspad Duiselseweg	687.288
Vrijliggend fietspad Urnenweg (MIP 2020)	642.295
Bijdr bereikbaarheidsagenda regio brede projecten	252.644
Looproute mensen met beperking Markt-Hint (2021)	42.650
Haalbaarheidsonderzoek geluidswal A67 (2021)	34.684
Verkeersveiligheidsplan (MIP'07+08+09+10+11+'12+'13+'14+'15+'16+'17+18+19)	39.353
Middenweg Eersel – Bergeijk – N397 (MIP'09+17+	122.080
Regionale HUB	15.582
Maatregelenpakket mobiliteitsstrat De Kempen	183.666
Accommodatiebeleid	80.000
Zwembad Eersel	4.903.000
Berging korfbal Wintelre	7.613
Herijking en update erfgoedbestand	8.735
Herontwikkeling Kempenmuseum	1.644.376
Kunstwandelaroute "verb.door verbeelden"	58.484
Aanleg glasvezel (cat.3)	150.000
Innovatie (MIP 2016 t/m 2022)	49.044
Meetnet luchtkwaliteit en geluid	85.000
Slim Steensel	75.000
Onderz. Locaties bedrijventerrein in de Kempen	21.625
Ongeregistreerd grondgebruik	75.000
Onderzoek startups en innovatiecentrum Markt 29	25.000
Recr uitkijktoren en fietspad/ mindervalidenpad	140.306
VisitEersel Manager (2021+2022)	28.968
Tijdelijke projectleider vrijetijds economie (21)	61.536
Projecten vrijetijdseconomie (BM)	201.620
ICT faciliteiten raad en commissie	17.000
Uitvoering coalitieakkoord	239.276
Optimaliseren processen dienstverlening (MIP 2020)	69.164
Inventarisatie verblijfsaanbieders buitenlandse werknemers	13.750
2021 Digitaal vervanging milieuvergunning	40.000
Inhuur personeel (projectleiding)	31.008
Trainees	255
Inhuur cyclisch bouwen	110.228

TOTAAL GENERAAL	15.290.175
-----------------	------------

Risicobeheersing

In onderstaande tabel zijn de risico's benoemd en vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Indien er geen financiële gevolgen zijn in te schatten, is desbetreffend risico niet opgenomen in deze tabel. Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke vervolgens gebruikt kan worden voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

<i>Risico</i>	<i>Kans</i>	<i>Mate van inschatbaarheid</i>	<i>Geschat financieel gevolg bij voordoen</i>	<i>Beheersing risico</i>	<i>Reëel financieel gevolg</i>
<i>Het eigen beleid:</i>					
Onderwijshuisvesting	4	Redelijk	500.000	Accepteren	2.000.000
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
WMO *	2	Redelijk	37.500	Accepteren	75.000
Jeugdhulp*	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
Bijzondere bijstand	2	Redelijk	37.500	Accepteren	75.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
<i>Samenwerking met andere gemeenten of instanties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering / Herijking	1	Slecht		Accepteren	1.000.000
Prijs ontwikkeling gas en elektriciteit	1	Slecht	500.000	Accepteren	500.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					5.000.000

* In verband met de bestemmingsreserve 3D is het risico niet jaarlijks opgenomen

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. De ratio weerstandsvermogen bedraagt 3,43 (€ 17.171.829,-- gedeeld door € 5.000.000,--). Dit betekent dat deze meer bedraagt dan de gestelde norm uit de nota weerstandsvermogen en risicomanagement (we streven naar een ratio weerstandsvermogen tussen 1 en 2). Oftewel de beschikbare weerstandscapaciteit is meer dan tweemaal de hierboven becijferde benodigde weerstandscapaciteit.

Hierbij wordt opgemerkt dat deze hoge ratio (>2) voor een belangrijk deel ook verband houdt met het feit dat een bedrag van € 3,5 miljoen wordt gereserveerd voor de periode 2023-2026.

2.4 Risico's

Alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van grote betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of het eigen vermogen, worden als risico aangemerkt.

Bij de risico's wordt een onderscheid gemaakt in vijf groepen:

- het eigen beleid;
- het beleid van hogere overheden;
- samenwerking met andere gemeenten of instanties;
- voor de gemeente autonome ontwikkelingen (bijv. economische en maatschappelijke ontwikkelingen);
- het doen en/of nalaten van anderen.

2.4.1. Risico's voortvloeiend uit eigen beleid

Onderwijshuisvesting

In 2022 zijn we gestart met de actualisering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs. In het nieuwe IHP komen alle scholen aan bod en wordt inzichtelijk gemaakt wat er met welke school moet gebeuren en op welke termijn. In het huidige IHP zijn verschillende huisvestingsvraagstukken niet financieel vertaald, omdat er nog veel onduidelijkheid was over renovatie. Er is toen opgenomen dat we renovatie zien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel gemeente als schoolbesturen. Het was de bedoeling om met de eerste casus inzake renovatie, zijnde het Rythovius College, de inhoudelijke en financiële vertaling van dit uitgangspunt te concretiseren. Om verschillende redenen is dat niet gebeurd. Met het nieuwe IHP gaan we inzichtelijk maken wat de financiële verplichtingen voor nu en de komende jaren zullen zijn. In 2023 hopen we het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs ter besluitvorming voor te leggen.

2.4.2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven is afhankelijk van het aantal Wmo-voorzieningen dat uiteindelijk wordt ingezet en is dus lastig te ramen. Sinds 2019 zien we een stijging van de inzet van Wmo-voorzieningen. Deze stijging zien we met name voor hulp bij het huishouden en begeleiding, vooral ook veroorzaakt door de introductie van het abonnementstarief per 1 januari 2019. Eind 2021 hebben de landelijke regerende partijen in het regeerakkoord aangegeven te willen toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden met landelijke normen. Verwacht wordt dat dit tarief per 1 januari 2025 wordt ingevoerd. Gemeenten worden niet volledig gecompenseerd voor de meerkosten van het abonnementstarief.

Bijzondere bijstand

Door het toegenomen aantal statushouders die op basis van de taakstelling dient te worden gehuisvest nemen de kosten voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten aanzienlijk toe. Gelet op de huidige toestroom aan vluchtelingen o.a. vanuit Afghanistan en Oekraïne kan dit aantal mogelijk nog verder toenemen, waardoor het aantal aanvragen voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten nog verder zal stijgen.

Ook wordt een stijging verwacht van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en minimaregelingen als gevolg van de koopkrachtdaling en inflatie. Daarnaast bestaat er tevens een aanzienlijke kans dat de inflatie effect zal hebben op de hoogte van de bijdragen in het kader van de bijzondere bijstand en minimaregelingen.

WW-verplichtingen

De gemeente is als werkgever verplicht om, conform artikel 10.16 van de CAO, maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering 3e WW-jaar" in te houden op het salaris van alle medewerkers. Dit betekent vervolgens dat de gemeente risicodragend is voor het 3e WW-jaar en de gemeente dus mogelijk vanuit het UWV wordt aangesproken op deze WW-verplichting. De eventuele financiële consequenties zijn niet in te schatten.

Jeugd

Landelijk is uitgesproken dat de budgetten vanuit het rijk structureel te laag zijn. Om die reden zijn de middelen in 2021 incidenteel verhoogd. In 2022 wordt besloten of een structurele verhoging van de middelen voor jeugdhulp aan de orde is. In de uitvoering zijn grote verschillen tussen de verschillende gemeenten in de Kempen als het gaat om het beroep dat op jeugdhulp wordt gedaan. Zowel het aantal cliënten als het soort jeugdhulp dat zij ontvangen is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling. Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp; hierop heeft de gemeente geen directe invloed.

Verontreinigde grond

In Zuid-Oost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zink-assen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd

eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart en bodemonderzoeken. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors.

2.4.3. Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties

De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Informatie moet beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten en beperken we mogelijke negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening, in de vorm van imago en/of financiële schade. De hoogte van de eventuele financiële consequenties is op voorhand niet in te schatten.

De gemeente en de GR SK werken op het gebied van digitale veiligheid integraal samen. Er worden technische maatregelen genomen ter beveiliging om dreigingen te monitoren en in geval van een calamiteit snel de juiste expertise in te kunnen schakelen. Daarnaast is er aandacht voor de organisatorische kant van informatiebeveiliging; waarbij we maatregelen vanuit de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) uitwerken in beleid, procedures en werkafspraken en het bewustzijn en kennis voor informatiebeveiliging vergroten. Afgelopen jaar zijn vanuit het uitvoeringsprogramma 2022-2023 verschillende activiteiten opgepakt ter verbetering van de informatiebeveiliging.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

De gemeente is krachtens de gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) aangesloten bij de gemeenschappelijke archiefdienst, het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). De positie van het RHCE binnen MRE staat ter discussie. In gezamenlijkheid met de aangesloten gemeenten wordt onderzocht in wat voor vorm het RHCE verder moet. De financiële consequenties van deze ontwikkelingen zijn nog niet volledig inzichtelijk.

Daarnaast kan de gemeente haar digitale archiefbescheiden, zoals de gedigitaliseerde bouwvergunningen, opnemen in het DDO (Duurzame Digitale Opslagvoorziening) van het RHCE, waarbij de archiefbescheiden digitaal overgebracht worden naar de archiefbewaarploaats. De kosten voor opname van archiefbescheiden in het DDO vallen onder de begroting van het RHCE. Indien de totale omvang van het DDO substantieel toeneemt gaan de kosten doorberekend worden aan de gemeenten, in navolging van de constructie voor het analoge archief. Het is nog onduidelijk wanneer het RHCE deze doorbelasting invoert en wat de financiële consequenties, afhankelijk van de omvang van de opgenomen digitale archiefbescheiden, zijn voor de gemeente. De gemeente dient tevens rekening te houden met extra kosten voor de eigen informatiesystemen, om opname van informatie vanuit de eigen systemen in het DDO mogelijk te maken. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet in te schatten. Het afgelopen jaar is nog geen sprake geweest van opname van archiefbescheiden in het DDO vanuit de gemeente Eersel.

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn.

2.4.4. Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

Accres

De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres doordat een aanvankelijk hoog accres op latere momenten neerwaarts werd bijgesteld. Met andere woorden de hogere rijksuitgaven (“samen trap op”) waren later toch minder hoog. Inmiddels is het systeem van “trap op trap af” door het rijk afgeschaft en is het accres bevroren. In de meicirculaire 2023 zullen we beoordelen in hoeverre het accres nog een risico betreft. Afhankelijk hiervan zullen we het accres nog opnemen in de risicoparaagraaf.

Herijking

Het nieuwe verdeelstelsel is inmiddels ingevoerd per 1 januari 2023. Het laatst berekende effect voor de gemeente Eersel bedraagt op dit moment € 63,-- nadelig per inwoner. Vanaf 2026 is het nog de vraag of het rijk tot het maximale nadeel van € 37,50 per inwoner blijft herverdelen. Om die reden is er vanaf 2026 nog een stelpost aanwezig die € 15,-- per inwoner kan opvangen. Mocht de suppletie-uitkering volledig worden afgebouwd, dan resteert er nog een nadeel van € 10,50 per inwoner welke op dit moment nog niet is voorzien.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasuryparaagraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten.

Prijs ontwikkeling gas en elektriciteit

Eind 2023 dient een (gezamenlijke) aanbesteding plaats te vinden voor een nieuw contract met een gas en elektriciteit leverancier. Mede gezien de huidige ontwikkelingen / prijzen in de gas en elektriciteit markt is een (forse) prijsstijging t.o.v. het vorig contract niet uit te sluiten. Een voorlopige verkenning in de markt geeft een verdubbeling van de toenmalige inkooprijzen aan.

Stikstofproblematiek

De provincie Noord-Brabant heeft onlangs besloten om de vergunningverlening voor aanvragen met stikstofeffecten op Natura 2000 gebieden voorlopig stil te leggen. De reden hiervoor is dat de uitgevoerde natuurdoelanalyses van de Natura 2000 gebieden in Noord-Brabant een verslechterd beeld laten zien van de natuur. Mogelijk hebben bovenstaande maatregelen effect op (bouw) ontwikkelingen binnen de gemeente Eersel. De financiële consequenties zijn in deze lastig in te schatten.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De inhoud van de wet is niet concreet, het is een kaderwet die uitgewerkt is in algemene maatregelen van bestuur en uitwerkingsregelingen. De afgelopen jaren zijn de algemene maatregelen van bestuur en de uitwerkingsregelingen uitgewerkt. De inhoud en strekking van een wet wordt vaak pas duidelijk op het moment dat daadwerkelijk met een wet gewerkt wordt.

In 2022 is gewerkt aan de implementatie en dit wordt in 2023 verder opgepakt en geoefend met de nieuwe werkwijze en ondersteunende pakketten.

Voor een deel is in de financiering voorzien via het krediet “Herziening ruimtelijke plannen”, het gaat hier met name om een aantal procedurele elementen en het opstellen van Omgevingswet-instrumenten.

De invoering van de Omgevingswet heeft naast een verandering van de instrumenten ook gevolgen voor de cultuur en de informatievoorziening.

De verandering op het gebied van cultuur zijn:

- van nee tenzij, naar ja mits
- van toets vooraf, naar handhaven achteraf
- van zorgplicht bij overheid naar zorgplicht bij iedereen
- van inspraak en bezwaar naar brede participatie.

Voor een cultuuromslag zal ook de nodige weerstand overwonnen moeten worden. Maar de organisatie van de gemeente Eersel is al langer bezig met een omschakeling van nee tenzij, naar ja mits en naar integraal werken. De cultuuromslag die gevraagd wordt voor de Omgevingswet past in de algehele verandering van de rol van de overheid van regelaar naar partner.

Een belangrijk deel van de Omgevingswet is de informatievoorziening. In 2021 is de aanbesteding van de software afgerond. In 2022 is verder gewerkt aan de implementatie van de software.

Met het verminderen van legesinkomsten als gevolg van de Omgevingswet is in de begroting rekening gehouden. Door het uitstellen van de in werking treding van de wet vindt het verminderen van de legesinkomsten ook later plaats.

De exacte gevolgen voor de organisatie van de gemeente Eersel zijn nog niet uitgewerkt.

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen.

2.5 Kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte
- grondexploitatie
- belastingcapaciteit

Kengetallen behorende bij de rekening 2022	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Netto schuldquote	-36,2%	-17,3%	-42,9%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	-36,4%	-17,4%	-42,9%
Solvabiliteitsratio	55,5%	64,3%	60,3%
Structurele exploitatieruimte	2,4%	0,9%	-4,1%
Grondexploitatie	3,2%	3,2%	-3,8%
Belastingcapaciteit	100%	92%	92%

Toelichting op deze kengetallen:

Schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote is voor de gemeente Eersel laag en daalt zelfs nog zodat de gemeente Eersel met dit kengetal ruim voldoende "scoort". Dit lage kengetal houdt verband met het feit dat er de laatste jaren sprake is van een toename van het financieringsoverschot door grondverkoop.

Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100 %
Zeer hoge schuld	> 130 %

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Wanneer de helft of meer uit eigen vermogen bestaat is een gemeente voldoende solvabel.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Zoals blijkt uit de tabel is de structurele exploitatieruimte negatief, wat aangeeft dat de structurele baten ontoereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het is lastig om hier een norm voor te formuleren aangezien deze norm niets zegt over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw c.q. bedrijventerreinen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hieruit blijkt dat de gemeente Eersel in 2022 onder op het landelijk gemiddelde zit.

3. Onderhoud Kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?

3.1 Algemeen

Belangrijke taken van de gemeente zijn het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Deze maken onderdeel uit van de openbare ruimte. Als het onderhoud niet goed gebeurt, leidt dit tot klachten en mogelijk aansprakelijkstellingen. Achterstallig onderhoud kan tot grote extra uitgaven c.q. kapitaalvernietiging leiden. Daarnaast zijn ad hoc maatregelen n.a.v. klachten ook relatief duur. Het is dan ook van belang dat het onderhoud systematisch geschiedt. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van beheersplannen. De belangrijkste kapitaalgoederen zijn:

- a. infrastructuur (wegen, riolering, bruggen c.a.);
- b. voorzieningen (groen, openbare verlichting, sport- en speelvoorzieningen);
- c. gebouwen.

Het beheer geschiedt op basis van beleids- en beheerplannen:

- GRP 2020 - 2027
- Meerjarenplanning wegbeheer 2-2-2023 (d.d. 8 juli 2020);
- Beleidsplan Openbare verlichting 2014-2024 gemeente Eersel.
- Onderhoudsbestekken (meerjarig);
- Beleidsplan Groen Loont;
- Bos- nota en bosbeheerplannen;
- Speelruimteplan;
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2018-2032.

3.2 Kapitaalgoederen

3.2.1 Wegen

Beleidskader

De gemeente is als wegbeheerder op grond van de Wegenwet verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Onder de weg worden in dit kader ook verstaan de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten). Het te beheren areaal wordt langzamerhand ook steeds groter. Denk hierbij aan de (deel)oplevering van de wijken Kerkebogten, Boterbogten en de voltooiing van de DiepvelDENweg. Ook verbredingen van fietspaden verhogen sluipen-derwijs het beheerareaal. De te onderhouden wegen van asfalt, klinkers of beton hebben inmiddels een totaal verhardingsoppervlak van 1.905.000 vierkante meter.

Beheer

Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) houden we in stand door planmatig onderhoud. Hierbij maken we gebruik van een geautomatiseerd wegbeheerprogramma. Door de gemeenteraad is het onderhoudsniveau voor de verhardingen vastgesteld; namelijk niveau B en voor parkeerplaatsen op C. Het benodigde budget is berekend met het beheerprogramma.

De storting in de voorziening (onderhoud) wegen voor 2022 was € 824.360,--. In de afgelopen twee jaren zijn de kosten voor het onderhoud en aanleg van civiele infrastructuur met ± 25% gestegen. De financiële consequenties hiervan zullen we verwerken in de 1^e bestuursrapportage 2023 en begroting 2024.

Door om het jaar alle verhardingen te laten inspecteren en dit te verwerken in het geautomatiseerde beheerprogramma en het maken van planning en begroting, houden we het wegbeheerplan actueel.

Naast het planmatig onderhoud van wegen met behulp van het beheerprogramma worden er nog diverse onderhoudstaken uitgevoerd op basis van beeldbestekken en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken worden uitgevoerd vanuit de exploitatiebegroting. Deze omvatten onder andere:

- het vegen van de wegen;
- afgraven en aanvullen bermen;
- onderhoud wegmarkeringen;
- onderhoud zandwegen;
- calamiteitenonderhoud verhardingen;
- onkruidbestrijding op verhardingen;
- onderhoud straatmeubilair;
- uitdiepen bermsloten;
- het onderhoud aan de duikers onder de wegen.

Jaarlijks worden de verschillen tussen de geraamde en de werkelijke onderhoudskosten over het voorbije dienstjaar ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatste uitgevoerde wegininspectie (2022) blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegen langzaam onder ons streefniveau B is gezakt. Dat heeft twee oorzaken:

- Bij vervangingsprojecten binnen de bebouwde kom is riolering veelal maatgevend. Riolering gaat langer mee dan wegverharding en wanneer we bij vervanging “werk met werk” willen maken, moet het onderhoud van wegen wachten. Hierdoor gaat de gemiddelde kwaliteit van met name de rijbanen achteruit. Door meer klein dagelijks onderhoud uit te voeren, houden we deze wegen verkeersveilig. Dit betreft met name klinkerwegen
- Bij een flink aantal asfaltwegen buiten de bebouwde kom zijn de schadebeelden “craquelé”, “rafeling” en “vet” vaak maatgevend voor het rapportcijfer. Het zijn lichte schades, maar wel over een heel groot percentage van het wegoppervlak. Dat resulteert in een wat lagere kwaliteitsbeoordeling.

Dat de kwaliteit van rijbanen achteruit gaat, is op zich niet ernstig. Over een weg met kwaliteitsniveau C is nog steeds prima te rijden. De weg ziet er visueel wat minder mooi uit en het rij-comfort kan wat minder zijn.

Doordat onze (asfalt)wegen op stevige zandgronden liggen, zijn ze nog wel vlak en verkeersveilig. Gat en plaatselijke verzakkingen worden met kleine reparaties opgelost. Doordat we de “onderhoudsvoorziening wegen” en de “bestemmingsreserve rehabilitatie wegen” beschikbaar hebben, kunnen we op het juiste moment het juiste groot onderhoud of planmatige vervanging uitvoeren.

Uit de wegininspectie in 2022 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is bijna 60 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Aangezien een groot deel van de wegen in het buitengebied van Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde kosten voor het vervangen van de wegen. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg, of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

Het kan zijn dat een weg technisch helemaal “op” is, terwijl er nog veilig over gereden kan worden. In het recente verleden hebben we ongeveer 13 km wegen laten onderzoeken. Van deze 13 km onderzochte wegen blijkt het grootste gedeelte een restlevensduur te hebben van 0 jaren. Het uitvoeren van groot onderhoud van deze wegen heeft dan weinig zin en worden op een lijst gezet om t.z.t. te worden vervangen inclusief fundering. Het betekent dus niet dat ze meteen vervangen gaan worden.

In het verleden hebben we ervoor gekozen om het vervangen van wegen (verhardingsconstructie) op te nemen in het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP). Dit veroorzaakt extra kapitaallasten. Omdat we het vervangen van wegen zolang mogelijk uitstellen is de kans aanwezig dat we onverwachts vervangingspieken krijgen. En daarmee ook schommelingen in de kapitaallasten. Dit is

begrotingstechnisch ongewenst. Daarom hebben we de “reserve rehabilitatie wegen” ingesteld. Hiermee egaliseren we deze schommelingen.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de wegen, neemt ook de hoogte van de storting in deze bestemmingsreserve de komende jaren toe. Vanaf de begroting 2019-2022 is op grond van de in juli 2018 geactualiseerde lijst in het meerjarenperspectief vanaf 2022 € 35.000,- extra geraamd.

3.2.2 Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken die hun wettelijke basis vinden in de Wet milieubeheer. De gemeente is op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen. Het GRP 2023-2027 is in 2022 vastgesteld

In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe de gemeente haar rioleringstaak in de komende planperiode vorm geeft. Hierbij is rekening gehouden met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

Het GRP is 2022-2027 is opgesteld in samenspraak met waterschap ‘De Dommel’ en de Provincie Noord-Brabant. Alle noodzakelijke kosten voor de riolering en kosten die voortvloeien uit nieuwe wetgeving zijn in het verbrede GRP 2023-2027 vermeld.

In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De totale riolering houden we in stand door middel van klein en groot onderhoud. Globaal de helft van de jaarlijkse inkomsten wordt gebruikt voor jaarlijks onderhoud (exploitatiebegroting) en de andere helft gaat naar kapitaallasten van (toekomstige) vervangingen.

Beheer

Jaarlijks inspecteren we 10 tot 15% van onze riolen. Ook in 2022 is reiniging en inspectie van de vrijverval riolering uitgevoerd. Op basis van de inspectieresultaten laten we deelreparaties maken, re-linen we riolen en actualiseren we onze vervangingschema's.

De grote gemalen en randvoorzieningen (bergbezinkbassins, overstorten) zijn ook in 2022 weer gemonitord via onze externe centrale post.

Onderhoud

Naast het planmatig onderhoud via het beheerprogramma worden er nog diverse onderhoudstaken uitgevoerd op basis vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken worden uitgevoerd vanuit de exploitatiebegroting. Deze omvatten onder andere:

- verstoppingen huisaansluitingen;
- kolken zuigen;
- reinigen hoofdriolen;
- jaarlijkse rioolinspecties;
- reinigen, inspectie onderhoud pompen van hoofdgemalen (2 keer/jaar);
- reinigen en inspectie drukriolering (jaarlijks);
- maaien wadi's;
- onderhoud van drukriolering.

Onze drukrioleringsgemalen en leidingen zijn al tussen de 25 en 40 jaar oud. Dit is ruimschoots voorbij de technische levensduur (15 tot 25 jaar). We hebben in 2022 een paar keer “ad hoc” complete binnenwerken van gemalen moeten vervangen. Daarom is inmiddels een gefaseerd vervangingsprogramma voor al het electro-mechanische binnenwerk van onze drukrioolgemaaltjes opgenomen in het MIP. De aanbesteding en uitvoering van de twee eerste fases is in 2023.

Vervanging en aanpassing van riolen

Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van de riolen. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in kwaliteit van de riolering, vinden er jaarlijks camera-inspecties plaats. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan riolering aan. Dit ook in combinatie met maatregelen in het wegbeheer. Riolering is in

principe maatgevend, omdat deze de langste afschrijvingstermijn heeft. Ook is het de belangrijkste kostendrager voor reconstructies.

Meten en monitoren

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we vanaf medio 2010 in samenwerking met waterschap 'de Dommel' aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismeetnet ingericht. Bij het beheer van het grondwatermeetnet worden we ondersteund door waterschap 'de Dommel' en Brabant Water.

3.2.3 Openbare Verlichting

Beleidskader

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting (OV) 2014-2024 zijn uitgevoerd:

1. het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van de (oranje) SOX verlichting naar LED (1.525 stuks);
2. bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED verlichting.

Daarnaast streven wij naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot 50% energiereductie in 2030 t.o.v. het jaar 2013. In 2022 waren ongeveer 40% van onze armaturen uitgevoerd in LED.

In 2022 is gestart met een nieuw beheerplan Openbare Verlichting met een looptijd van 5 jaar. De voorheen gebruikelijke looptijd van 10 jaar past niet meer bij de snelle ontwikkelingen op dit vakgebied. Hoofddoel van het nieuwe beheerplan is om te komen tot een goed vervangingsplan/schema om het onderhoud efficiënter in te richten en het verlichtingsniveau in woonwijken op de norm te brengen.

Beheer

De gemeente beschikte per 31-12-2022 over 5.424 masten, 5.524 armaturen en 5.536 lampen.

Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen welke volgens het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie m.b.t. energiebesparing. In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we ze eens in de drie jaar. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervroegde vervanging wegen ruimschoots op tegen het extra storting rijden.

Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van de lamp van 12 jaar.

Het dagelijks beheer en de uitvoering van het onderhoud aan de OV betalen we via de exploitatiebegroting. Daarnaast hebben we een voorziening openbare verlichting, waarin we jaarlijks een storting doen. Uit deze voorziening betalen we groot onderhoud en vervanging van masten en armaturen.

De storting in de voorziening openbare verlichting bedraagt voor 2022 € 119.998,--. Hieruit wordt de vervanging van afgeschreven masten en armaturen gefinancierd. In de afgelopen twee jaren zijn de kosten voor het onderhoud en aanleg van civiele infrastructuur met ± 25% gestegen. De financiële consequenties hiervan zullen we verwerken in de 1e bestuursrapportage 2023 en begroting 2024.

Lichtmastreclame/plaatsing billboards

Op basis van het aangepaste reclame-, en uitstallingenbeleid is op beperkte schaal lichtmastreclame mogelijk. De inkomsten zijn beperkt. Tot nu toe is er sprake van 5 lichtmastreclames, één stadsklok en zijn er twee reclameborden in Eersel geplaatst.

3.2.4 Groen

Beleidskader

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan Groen Loont vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van

de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

In 2013 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen. Het Beeldkwaliteitsplan vastgesteld in 2012, geeft ook richtlijnen voor groen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen). De raad heeft in november 2012 de gewenste kwaliteitsniveaus voor de verschillende groenvoorzieningen vastgesteld.

Groenbeheer

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden.

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel (sloten en bermen) uit op basis van meerjarige bestekken. Het andere deel (onder andere snoeien van hagen) doet onze buitendienst. In de afgelopen twee jaren zijn de kosten voor het onderhoud en aanleg van groen met 10 tot 15% gestegen. De financiële consequenties hiervan zullen we verwerken in de 1^e bestuursrapportage 2023 en begroting 2024.

Bomen

De bomen (binnen en buiten de kom) worden grotendeels onderhouden door externen. Dit op basis van een snoeiplan. Klein snoeiwerk of het oplossen van incidentele problemen worden uitgevoerd door de buitendienst.

Gemeentelijke bossen

Het beheer van de gemeentelijke bossen doen we taakstellend budgettair neutraal binnen de exploitatiebegroting. Wij genereren inkomsten via houtverkoop en via subsidies. Deze inkomsten variëren. Met name de verkoopprijs van de houtopbrengst is onzeker. Ons beheer van de bossen passen we aan op de te verwachten inkomsten. Schommelingen in de inkomsten en uitgaven vangen we op via de "bestemmingsreserve egalisatie bebossing". Afgelopen jaar hadden we een goede houtprijs en hebben we kunnen sparen voor onvoorziene zaken. We streven naar een stand van de bestemmingsreserve van € 200.000,--. De werkelijke stand eind 2022 was ongeveer € 42.000,--. Wij willen de bestemmingsreserve de komende jaren laten groeien tot € 200.000,--. Wij zullen onze uitgaven in de periode 2023 - 2024 daarop aanpassen.

Landschapselementen

Het beheer van landschapselementen is in 2021 opgestart via een meerjarige opdracht waarmee de komende jaren eerst herstelbeheer wordt uitgevoerd. Na zes jaar heeft dit in de hele gemeente plaatsgevonden en kunnen we over naar cyclisch beheer. In 2022 hebben we er een fors landschapselement bij gekregen; 7 ha natuurontwikkeling "Dorp aan de beek", Vessem

Sportvelden

Het onderhoud van de natuurgras-sportvelden gebeurt op basis van een bestek. De totale beheerkosten voor de sportvelden bedroegen in 2022 € 191.000,--. Met dit budget onderhouden we de natuurgrasvelden.

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen bedroeg in 2022 € 26.150,--. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze.

3.2.5 Gebouwen

Beleidskader

Het betreft hier de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Ten aanzien van gebouwen zijn drie soorten onderhoud te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;

- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de CV- installatie).

De kosten van het periodiek en het groot onderhoud zijn in een meerjaren -onderhoudsplan opgenomen, op basis waarvan de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen zijn berekend. Hiermee is al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen worden in het meerjarig investeringsprogramma opgenomen. In het accommodatiebeleid is aangegeven wat wordt verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door de gemeente worden onderhouden. De gemeente draagt dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk. Het onderhoud van de gebouwen (basisvoorziening) waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, kan echter ook door de vereniging onder bepaalde voorwaarden in eigen beheer worden uitgevoerd (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de schoolgebouwen en de gebouwen welke zijn opgenomen in het accommodatiebeleid heeft de gemeente ook nog de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen zoals de diverse binnensportaccommodaties, woning Bisschop Rythoviusweg 18 Eersel, Markt 29 Eersel, Servatiusstraat 4a Vessem, woning Putterstraat 49 Vessem, de vrijstaande torens in Duizel en Steensel, de gemeentewerf Eersel en het gemeentehuis Eersel. Voor deze gebouwen zijn eveneens meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. De gemeente is hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud geschiedt volgens een meerjaren -onderhoudsprogramma (MOP) en jaarlijkse na - inspecties. Deze MOP's per gebouw worden jaarlijks geactualiseerd en geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende 10 jaar (1^e jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van 10 jaar. Bij de stortingen voor deze onderhoudsvoorzieningen wordt rekening gehouden met het saldo in de voorziening per 1 januari van het begrotingsjaar. Ook wordt bij deze storting, evenals voorgaande jaren, rekening gehouden met een korting van 5% op planmatig onderhoud.

Jaarlijks worden de verschillen tussen de geraamde en de werkelijke onderhoudskosten over het voorbije dienstjaar ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht en wordt het saldo van de voorziening per 31 december afgestemd met de geactualiseerde meerjaren - onderhoudsprogramma's voor de begroting van de volgende 10 jaar. Een hieruit voortvloeiend verschil wordt eveneens ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Ondanks de andere verdeling van verantwoordelijkheden hebben de schoolbesturen en de gemeente nog steeds behoefte aan een beleidsrijke meerjarenplanning voor onderwijs(huisvesting). Sterker nog, er is een wetswijziging op komst waarmee het voor de gemeente een verplichting wordt een meerjarig integraal huisvestingsplan te ontwikkelen. Het huidige Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel wordt geactualiseerd. In 2022 hebben we, samen met de schoolbesturen en kinderopvang, gewerkt aan de actualisatie van het IHP. Om te komen tot een gedragen IHP hebben we langer nodig gehad dan eerder ingeschat. Dit betekent dat het geactualiseerde IHP pas in 2023 vastgesteld gaat worden. Hierin worden alle huisvestingsvraagstukken c.q. alle 10 scholen van de gemeente Eersel behandeld.

Bij MFA's waar de gemeente eigenaar is van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, draagt de gemeente ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden. Voor de meeste MFA's zijn hierover schriftelijke afspraken gemaakt.

4. Treasury

Algemeen

Inleiding

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>) Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- 4.1 Risicobeheer;
- 4.2 Gemeentefinanciering;
- 4.3 Uitzettingen;
- 4.4 Kasbeheer.

4.1 Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen, het beheer dient behoudend te zijn en er moet voldaan worden aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente Eersel heeft conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut enkel geldleningen gesloten en garanties uitgezet voor de uitoefening van de publieke taak. Binnen het prudent beleid is het streven steeds gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten. Hierbij dient uiteraard rekening te worden gehouden met de bepalingen van het treasurystatuut.

4.1.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt genoemd in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan de korte financiering die gemeenten hanteren voor de financiering van lopende uitgaven om tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. De bovengrens is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 0,3 miljoen.

De kasgeldlimiet was voor 2022 afgerond € 4,3 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2022 (€ 51 miljoen). In het onderstaande overzicht ziet u dat de kasgeldlimiet in 2022 niet is overschreden.

Toets kasgeldlimiet		(x € 1.000,-)			
Omvang begroting 2022 51.479 (=grondslag)					
	<i>Kw 1</i>	<i>Kw 2</i>	<i>Kw 3</i>	<i>Kw 4</i>	
1. Toegestane kasgeldlimiet	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376
2. Omvang vlottende korte schuld	4.479	2.226	3.576	2.497	
Opgenomen gelden < 1 jaar	2.659	2.177	3.468	2.360	
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0	
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	1.820	49	108	137	
3. Vlottende middelen	35.415	36.445	40.825	40.005	
Contante gelden in kas	2	2	4	3	
Tegoeden in rekening-courant	28.085	28.625	34.889	34.916	
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	7.328	7.818	5.932	5.086	
4. Toets kasgeldlimiet					
Toegestane kasgeldlimiet (1)	4.376	4.376	4.376	4.376	
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-30.936	-34.219	-37.249	-37.508	
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	35.312	38.595	41.625	41.884	

4.1.2 Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de renterisiconorm niet mag worden overschreden. De norm is een bedrag ter grootte van een percentage (20%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 2.500.000,--. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico betreft het risico van ongewenste veranderingen in de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. Spreiding van dit risico kan onder andere worden bereikt door bij het afsluiten van geldleningen te kiezen voor afwijkende looptijden en een vaste rente over de hele looptijd. Voor 2022 was de renterisiconorm afgerond € 10,3 miljoen (20% van € 51 miljoen). Er zijn in 2022 geen nieuwe vaste geldleningen afgesloten.

In onderstaande tabel is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm		(x € 1.000,-)			
		2022	2023	2024	2025
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing	807	807	807	807
2b	Te ontvangen aflossing	55	5	6	6
2	Netto aflossing (2a -/- 2b)	752	802	801	801
3	Renterisico (1 + 2)	752	802	801	801
4	Renterisiconorm	10.296	10.206	10.238	10.204
	Ruimte onder rente risiconorm (4 > 3)	9.544	9.404	9.437	9.403
	Overschrijding rente risiconorm (3 > 4)	0	0	0	0
<i>Berekening rente risiconorm</i>					
	Begrotingstotaal jaar T	51.479	51.032	51.192	51.019
	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	10.296	10.206	10.238	10.204

4.1.3 Rentervisie

De gemiddelde marktrente voor vaste geldleningen is in de loop van 2022 sterk gestegen. Zo betaalde je bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) begin 2022 nog 0,57% voor een lening met een looptijd 25 jaar (gelijke aflossing en zonder renteaanpassing). In de loop van 2022 is deze lening opgelopen naar maximaal 3,56%. Om de inflatie te beteugelen heeft de ECB een aantal keren de rente verhoogd. Wat de rente voor de toekomst zal doen, is afhankelijk van vele zaken. Zeker in deze tijd laat dat zich lastig voorspellen. Naar verwachting zullen we voorlopig niet terug gaan naar de historisch lage tarieven.

4.2 Gemeentefinanciering

In artikel 7 van het treasurystatuut is bepaald dat financiering voor een periode langer dan één jaar met externe financieringsmiddelen zoveel mogelijk wordt beperkt door primair gebruik te maken van interne financieringsmiddelen. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

Het renteomslagpercentage voor onze investeringen in 2022 is berekend op 0,181%. Voor de bouwgrondexploitatie is in 2022 een rente gehanteerd van 1,827%.

De leningenportefeuille bestaat uit 2 vaste geldleningen; 1 afgesloten bij de BNG en 1 bij de Nederlandse Waterschapsbank. Door aflossing is de omvang van deze geldleningen afgenomen van € 7,8 miljoen naar € 7,1 miljoen eind 2022. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan. In totaliteit is € 302.549,-- aan rente betaald voor deze leningen.

Schema rentetoerekening realisatie jaar 2022

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	302.549
b. De externe rentebaten (idem)	-/- <u>-140.077</u>

Saldo rentelasten en rentebaten			162.472
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	68.198	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0	
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0	
			<u>-68.198</u>
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			94.274
d1. Rente over eigen vermogen	+/+	0	
d2. Rente over voorzieningen	+/+	0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			<u>94.274</u>
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-		162.268
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury gerealiseerd	voordeel		<u>-67.993</u>

4.3 Uitzettingen

4.3.1 Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de volgende instanties (per 31 december 2022):

- BNG (121.021 aandelen; € 2,50 nominaal) € 807.776,--
- Brabant Water (36 aandelen; € 45,38 nominaal) € 1.634,--

4.3.2 Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in het treasurystatuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

4.4 Kasbeheer

Nagenoeg al het betalingsverkeer vindt plaats via één bank, namelijk de huisbankier, zijnde de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Ook worden de liquide middelen zoveel mogelijk geconcentreerd bij de BNG, dat wil zeggen dat saldi bij andere instellingen worden afgeroomd door overboeking van saldi naar de hoofdrekening bij de BNG. Naast de hoofdrekening zijn bij de BNG enkele nevenrekeningen in gebruik voor speciale inkomsten of uitgaven (bijvoorbeeld belastingen). De saldi van deze rekeningen worden eenmaal per maand automatisch overgeboekt naar de hoofdrekening. Voor de renteberekening in rekening-courant heeft dit echter geen consequenties.

Overigens worden bij de beoordeling van de automatische afroaming in het kader van schatkistbankieren de (saldi van de) hoofdrekening en de nevenrekeningen dagelijks ineen geschoven.

Wat het chartale geldverkeer betreft houdt de gemeente de contante middelen in de kassen/kluis zo laag mogelijk: het streven is er op gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt in voorkomende gevallen het 'pinnen' aanbevolen.

5. Bedrijfsvoering

Wat is bedrijfsvoering

Burgers mogen van de overheid verwachten dat zij rechtmatig handelt, betrouwbaar en transparant is evenals doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. Onderstaand zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Rechtmatig	:	een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving;
Betrouwbaar	:	de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels;
Transparantie	:	een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de Programma's en de ondersteunende processen;
Doelmatigheid	:	met zo min mogelijk input voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input zoveel mogelijk output behalen;
Doeltreffendheid	:	de effecten bereiken die beoogd waren;
Responsiviteit	:	een responsieve gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie. Mede gezien de organisatie brede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering, deze steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

Organisatieontwikkeling

Het thema voor cultuur blijft dat we actief werken aan de organisatievisie met de speerpunten innovatie en duurzaamheid, open en respectvol. De organisatie is in de laatste maanden van 2022 significant gegroeid aangezien de ambities van de gemeente Eersel en de nieuwe taken vanuit het Rijk een noodzakelijke groei nodig maakte. In 2023 worden hopelijk alle vacatures ingevuld.

Beleid en beleidsdocumenten

De raad moet in het kader van het duale stelsel, op basis van datgene wat is vastgelegd in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording (BBV), onder andere nadere regels voor de bedrijfsvoeringaspecten stellen. In de Wet dualisering gemeentebestuur wordt dit, in relatie tot de Gemeentewet, expliciet aangegeven bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212, versterking beleidsmatig karakter financiële verordening (zie programma 9);
- Artikel 213, versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsoordeel en de accountantsverklaring. Versterking aandacht van de raad voor de rechtmatigheid, de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen (zie programma 9);
- Artikel 213a, verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;
- Lokale rekenkamerfunctie, een commissie van de raad of een zelfstandige instelling, die doelmatigheid - en doeltreffendheid - van het gemeentelijk beleid onderzoekt en incidenteel rechtmatigheidsonderzoeken doet.

Daarnaast geeft het artikel 14 van de BBV aan dat de bedrijfsvoeringparagraaf in ieder geval inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering geeft.

Ook heeft er in 2022 een integriteitsonderzoek plaatsgevonden. De uitkomst was dat het vermoeden ongegrond is verklaard.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging betreft het totaalpakket aan maatregelen om de betrouwbaarheid, beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van de gemeentelijke informatie en -systemen te waarborgen. De gemeente volgt hiervoor de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), het landelijke normenkader informatiebeveiliging. Het afgelopen jaar zijn verschillende maatregelen ter ondersteuning van de BIO opgepakt om de technische en organisatorische beveiliging te ondersteunen. De focus lag daarbij op de implementatie van beleid en procedures voor toegangsbeveiliging, ter voorbereiding om de implementatie van het nieuwe toegangscontrolesysteem. Daarnaast is het Information Security Management System (ISMS) voor de BIO geïmplementeerd. Het ISMS is een tool voor verslaglegging, controle en verbetering van informatiebeveiligingsmaatregelen op basis van PDCA. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de huidige stand van zaken en nog te nemen verbetermaatregelen om steeds verder in control te zijn op het gebied van informatiebeveiliging.

Naast informatiebeveiliging is ook privacy een belangrijk onderdeel binnen de werkprocessen. In 2022 is het privacy beleid geactualiseerd. De gemeente heeft het afgelopen jaar het verwerkersregister geactualiseerd en 3 Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitgevoerd, om te onderzoeken of persoonsgegevens correct verwerkt worden en voldoende beveiligd zijn binnen de werkprocessen.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Jaarlijks wordt een onderzoeksplan vastgesteld door het college, waarin de onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar zijn opgenomen. In 2022 hebben we de burgerpeiling en de vensters voor bedrijfsvoering uitgevoerd.

In de begroting is structureel onderzoeksbudget opgenomen. Dit budget is gebaseerd op:

- het tweejaarlijks uitvoeren van de burgerpeiling van waarstaatjegemeente
- het tweejaarlijks uitvoeren van de ondernemerspeiling van waarstaatjegemeente
- het tweejaarlijks uitvoeren van Vensters voor Bedrijfsvoering
- het tweejaarlijks uitvoeren van een nog nader te bepalen onderzoek.

6. Verbonden partijen

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen / Stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)
<p>Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut overlegorganen.</p>
<p>Vestigingsplaats Eindhoven</p>
<p>Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.</p>
<p>Relatie Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA). Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.</p>
<p>Betrokkenen Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</p>
<p>Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 283.275,--</p>

(MRE € 198.614,-- RHCe € 84.661,--)

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 14.324.968,--	€ 14.449.317,--
Vreemd vermogen	€ 14.426.667,-- waarvan	€ 13.786.189,-- waarvan
	voorzieningen € 6.660.736,--	voorzieningen € 6.706.784,--

Exploitatieresultaat 2022 € 469.458,-- (MRE € 260.577,-- RHCe € 208.881,--)
(voorlopig resultaat)

Dit is inclusief vrijval van de voorziening Reorganisatie SRE en mutatie in de bestemmingsreserves personele kosten.

Ontwikkelingen

Algemeen

- In de cassatieprocedure tussen de Brabantse gewesten en Attero over de minderlevering van restafval 2015-januari 2017 is inmiddels het advies van de procureur-generaal van de Hoge Raad aan partijen toegestuurd, de zogeheten Conclusie. De procureur-generaal adviseert om het arrest van het Hof Den Haag te vernietigen en de vernietigingsprocedure verder (opnieuw) te laten behandelen door een van de andere gerechtshoven in Nederland. De Hoge Raad heeft aangegeven op 3 maart 2023 uitspraak te gaan doen in de zaak. N.a.v. deze uitspraak zal bekeken worden welke verdere stappen moeten worden gezet.

Dienst Metropoolregio Eindhoven

- Het Werkprogramma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning.
- Het nieuwe concept-samenwerkingsakkoord 2023-2026 opgesteld waarbij brede welvaart is toegepast als leidend perspectief. Vrijgave voor zienswijze in november 2022.
- Gezamenlijke kennisdeling regionale samenwerking en schaa sprong-mobiliteit en schaa sprong Brainport.
- Nieuwe samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur n.a.v. nieuwe burgemeester gemeente Eindhoven en gemeenteraadsverkiezingen.

Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe)

- Het Programma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning.
- Nieuwe samenstelling Bestuurscommissie n.a.v. gemeenteraadsverkiezingen.
- Nagegaan is of het wenselijk is om RHCe en MRE te ontvlechten. Een bestuurlijk advies hierover wordt in het eerste kwartaal 2023 verwacht.

Gulbergen

- Kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied zijn in kaart gebracht en vertaald in een aantal ontwikkelrichtingen. Het Dagelijks Bestuur heeft begin 2022 kennis genomen van deze Ruimtelijke Verkenning.
- Volgend hierop heeft een breed communicatie- en burgerparticipatieproces plaatsgevonden wat is afgesloten met een participatieverslag.
- Het Dagelijks Bestuur heeft het projectteam de opdracht gegeven om te komen tot een budgettair neutrale invulling van het gebied.
- Naar verwachting zal er begin 2023 een voorkeursscenario kunnen worden bepaald.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Algemeen bestuur en Dagelijks bestuur: Wethouder		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).		
Relatie De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid.		
Betrokkenen Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.		
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 732.009,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 4.707.775,--	€ 5.465.592,--
Vreemd vermogen	€ 33.896.456,--	€ 35.243.424,--
Exploitatieresultaat 2022	€ 412.000,--	
Progr Publ. Gezondheid	+/- € 443.000,--	
Progr Ambulancezorg	-/- € 31.000,--	
Totaal verbonden partij	+/- € 412.000,--	
Ontwikkelingen De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2022 zijn: Personeel: eind 2022 waren er bij de GGD 795 medewerkers (620 fte) in dienst (exclusief Covid). Het ziekteverzuim was 7,1% bij Publieke Gezondheid en 7,2% bij Ambulancezorg. Het personele verloop bij PG was 18%. <ul style="list-style-type: none"> • Klantcontactcentrum: minimaal 200 telefoontjes per dag met pieken naar 3.000 - 5.000 per dag. Over het hele jaar zijn er 6.700 vragen via webcare beantwoord. De chatbot en de kennisbank zijn doorontwikkeld. • I&A: het werken in de cloud is verder doorgezet en het beveiligingsniveau van onze systemen is verder opgevoerd. • Facilitair en huisvesting: het hybride werken is gefaciliteerd en planvorming m.b.t. herhuisvesting van JGZ (consultatiebureaus) en de ambulancepost omgeving Helmond heeft verder gestalte gekregen. • Communicatie: er is een start gemaakt met het ontwikkelen van een merk- en een fanstrategie en het sociale mediabeleid is doorontwikkeld. • Kwaliteit: de externe audit (ISO9001/NEN7510) is met goed gevolg afgelegd. • Duurzaamheid: onze positie en doelen m.b.t duurzaamheid zijn bepaald en de Green Deal Zorg 3.0 is omarmd. 		
Risico's Om risico's te beheersen wordt door de GGD BZO actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester		

staat het management in de marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden deze risico's te beperken. Als belangrijkste risico's worden gezien:

Stijging van kosten

- Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.
- Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgelden/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt.
- Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden.
- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.

Onvoldoende Budget

- Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten.

Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering

- Het risico dat door een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.
- Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting.

Extra kosten door organisatieverandering

- Het risico dat, wanneer de vergunning voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt.

Extra kosten door verandering taakuitvoering

- Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijziging in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan.

Extra kosten door afname van markttaken

- Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.

Beveiliging en (onder-)verzekering

- Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen.
- Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen.

Verbonden Partijen

- Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn.
- Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel
Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats
Eindhoven

Doelstelling

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Taken op het terrein van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 1.217.152,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 2.144.989,--	€ 2.167.498,--
Vreemd vermogen	€ 40.392.493,--	€ 40.266.704,--
Exploitatieresultaat 2022	€ 390.316,--	

Ontwikkelingen

Het jaar 2022 stond voor Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) in het teken van de 'ongekende' crisis. Kort nadat de meeste coronamaatregelen werden opgeheven, brak de oorlog in Oekraïne uit. De veiligheidsregio's werden gevraagd om de eerste opvang van vluchtelingen te coördineren. Daarvoor is een zogenaamde regionale HUB-locatie in Eindhoven ingericht. Vanuit deze locatie worden Oekraïense vluchtelingen over de regio verspreid. Hierbij werken we nauw samen met gemeenten om opvangplekken te vinden.

Richting de zomer werd de druk op de asielketen groot. Om te voorkomen dat mensen buiten moesten slapen, kreeg elke veiligheidsregio de vraag om 225 tot 450 mensen op te vangen in locaties voor noodopvang. In onze regio stelden diverse gemeenten locaties beschikbaar om voor enkele weken vluchtelingen op te vangen. Tijdens de opvangperiode organiseert en faciliteert de veiligheidsregio de dagelijkse gang van zaken. Dat betekent: zorgen voor een veilige leefomgeving; zorgen voor eten en drinken; organiseren van medische noodzorg en schoonmaak en zorgen voor een nuttige dagbesteding om verveling tegen te gaan.

Ook op het gebied van brandweezorg was 2022 een druk jaar. Na het vervallen van de coronamaatregelen steeg het aantal evenementen in de regio weer richting het niveau van voor corona. Dat zorgde voor meer adviesaanvragen en controles bij (grote) evenementen. Verder had de brandweer in 2022 meer dan 5.600 uitrukken voor de bestrijding van incidenten, ruim 15% meer dan in 2021. Belangrijkste oorzaak van de stijging is het aantal natuurbranden in de regio. Door het droge en warme weer waren er meer natuurbranden, waarbij de inzet bij de brand in de Mariapael het meest in het oog sprong.

Al deze ontwikkelingen zorgen voor een grote (werk)druk op de organisatie. De extra taken voor crisisondopvang zorgen voor druk op medewerkers. Daarbij is de hoge werkdruk van de coronacrisis nog niet verwerkt. De stijging van het aantal en de toenemende complexiteit van incidenten zorgt voor druk op brandweerpersoneel, zowel bij beroepskrachten als bij vrijwilligers. Aanbestedingstrajecten bij de brandweer verlopen op het scherpst van de snede door de hoge inflatie. Binnen bedrijfsvoering vragen de ondersteuning op deze ontwikkelingen en nieuwe wetgeving (zoals BIO, HR-vraagstukken en andere wet- en regelgeving) veel extra capaciteit.

Risico's

Om risicocommunicatie zo effectief mogelijk te laten zijn, zetten we win op die risico's uit het Regionaal Risicoprofiel waarvan zowel de behoefteprioriteit als de risicoprioriteit het hoogst is. De risico's waarvan zowel de behoefte- als de risicoprioriteit het hoogst is worden hieronder opgesomd.

- Pandemie
- Extreem geweld en terrorisme
- Aantasting cybersecurity en cyberbedreigingen
- Zoönosen
- Storm en windhozen
- Verstoring Telecommunicatie en ICT
- Natuurbranden

Gezien de huidige situatie ten aanzien van de corona-pandemie en de landelijke communicatie-aanpak hiervoor, is de inschatting dat een algemene risicocommunicatie-inzet voor pandemie in deze beleidsperiode niet wenselijk is. Voor het risico zoönosen is de veiligheidsregio niet als eerste partij aan zet om een risicocommunicatiestrategie te ontwikkelen en uit te rollen.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Dagelijks bestuur: Vertegenwoordiging vanuit de 5 Kempengemeente: één burgemeester en één wethouder

Vestigingsplaats

Helmond

Doelstelling

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een netwerksamenwerking tussen partners uit de straf- en zorgketen en gemeenten. In de Zorg- en Veiligheidshuizen werken partners samen om te komen tot een integrale, ketenoverstijgende aanpak van (potentieel) criminele of ernstig overlast veroorzakende personen of systemen, waarachter een complexe problematiek schuilgaat. Hiermee wordt voorkomen dat partnerorganisaties ieder slechts een gedeelte van de problematiek aanpakken en/of langs elkaar heen werken. De samenwerking in de Zorg- en Veiligheidshuizen richt zich op het oplossen van vraagstukken met een complexe problematiek.

Wij werken voor 21 gemeenten en 24 ketenpartners in de regio Zuidoost-Brabant. De rol, werkwijze en positie raakt breed aan gemeentelijke taken, zowel op het terrein van veiligheid en daarmee de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester, als op het terrein van zorg, wat de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder is. De verbinding tussen deze domeinen is niet altijd vanzelfsprekend en vraagt aandacht en afstemming.

Relatie

Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein (*Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022*)

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 4.947,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 477.217,--	€ 721.286,--

Vreemd vermogen	€ 165.378,--	€ 318.023,--
Exploitatieresultaat 2022	-/- € 244.069,--	

Ontwikkelingen

In 2021 heeft het Algemeen Bestuur een doorlopende visie c.q. opdracht voor 2023 en verder vastgesteld voor de ontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Daarin staat onder meer een uitbreiding met persoonsgerichte aanpakken gericht op de thema's 'personen met verward gedrag' en 'huiselijk geweld en kindermishandeling'. Verder moet stevig worden ingezet op het samen met partners delen van kennis en het ontwikkelen van expertise. Met de extra middelen van het Rijk is er voldoende financiële ruimte voor het uitvoeren van de regionaal vastgestelde opdracht. Deze inhoudelijke opdracht past nog steeds goed en om te voorkomen dat er naast de reguliere werkzaamheden teveel tegelijkertijd moet worden ontwikkeld wordt er geïnnoveerd 'met de rem erop'.

Op landelijk niveau wordt ook gestuurd op de taken die worden uitgevoerd bij de Zorg- en Veiligheidshuizen, zoals die zijn beschreven in de Meerjarenagenda 2021-2024 en Perspectief 2025 van de landelijke Stuurgroep Zorg & Veiligheid. Daarbij bekijkt de LVMZV hoe hiervoor een landelijk monitoringsinstrument kan worden ingericht, zodat eenduidig over de voortgang kan worden gerapporteerd. In 2024 wordt hiervoor een audit uitgevoerd waaraan ook het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost deelneemt.

Risico's

- Door wisselingen in het team en krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat de bezetting niet snel genoeg op sterkte is óf dat er langere tijd geïnvesteerd moet worden om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken;
- Vanwege de in de statuten van de stichting vastgelegde vorm van het werkgeverschap (alleen op basis van detachering of inhuur) kunnen er mogelijk onvoldoende geschikte medewerkers worden aangetrokken.
- Door onvoldoende (kwalitatieve) bezetting kunnen de activiteiten van het ZVHBZO onder druk komen te staan. De basistaken COM en Radicalisering hebben dan prioriteit, waarbij andere activiteiten wel doorgaan maar daaraan kan dan minder tijd worden besteed.

Door onzekere omstandigheden als de energiecrisis en de krappe arbeidsmarkt kan er een onvoorziene stijging ontstaan van de kosten voor de bedrijfsvoering en de personeelslasten. - In het komend jaar moet de organisatie in principe vasthouden aan het uitvoeren van de taken en activiteiten die zijn beschreven in dit jaarplan. En pas groeien of uitbreiden als het fundament van de organisatie voldoende stevig is (d.w.z. als de beschreven taken met de bestaande bezetting volledig en op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd).

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen

Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de Provincie Noord-Brabant.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 355.166,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 3.256.823,--	€ 1.012.315,--
Vreemd vermogen	€ 8.620.345,--	€ 6.636.669,--

Exploitatieresultaat 2022 € 0,--
(Bron: voorlopige jaarcijfers 2022)

Ontwikkelingen

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) verschoven. Nu naar 1 januari 2024. Het ODZOB-programma ter voorbereiding op de Omgevingswet is grotendeels gereed. In het najaar 2022 is binnen de ODZOB een stresstest Omgevingswet uitgevoerd om te bepalen welke resterende opgaves en belemmerende factoren er nog aanwezig zijn. De resultaten hiervan worden verwerkt in het programmaplan voor- en nazorg Omgevingswet waarmee in januari 2023 een start wordt gemaakt.
- De succesvolle implementatie van het nieuwe zaak- en VTH-systeem (gekoppeld aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet) is een kans om kwaliteit (nog) beter in de werkprocessen te verankeren. De basis-werkprocessen zijn Omgevingswetproof. De nieuwe werkprocessen moeten nog worden geoptimaliseerd.
- De gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) werd in 2022 van kracht. De gevolgen hiervan voor de P&C-cyclus werden in het najaar gepresenteerd. Medio 2024 dient de tekst van de GR-ODZOB, met instemming van alle betrokken gemeenteraden en provinciale staten, aangepast te zijn.
- Het stikstofdossier kende ook in 2022 vele uitdagingen met nieuwe voornemens en regelgeving vanuit Rijk en provincie. Er zijn zeer veel onduidelijkheden en rechtbanken in Nederland deden uitspraken in veel zaken die rechtstreeks de Wnb-vergunningverlening raakt. Indirect is er in veel gevallen ook impact op de Wabo-vergunningverlening en toezicht en handhavingstaken. De nieuwe jurisprudentie zorgt voor veel onzekerheid in de uitvoeringspraktijk. Samen met de andere Brabantse Omgevingsdiensten is door ODZOB een proces opgestart om te komen tot een nader uitvoeringskader voor de agrarische Wabo-vergunningverlening. Dit zal in 2023 verder vervolg krijgen.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

Strategische risico's

- Bezuinigingen deelnemers die leiden tot een omzetverlaging

Informatie risico's

- Ransomware

Aansprakelijkheidsrisico's

- Niet volledige implementatie VTH-systeem

Financiële risico's

- Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen
- Niet actuele beheer en investeringsplannen voor apparatuur/ faciliteiten
- Toename regeldruk vanuit de overheid
- Personeelskosten te laag begroot

Personeelsrisico's

- Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten
- Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur
- Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers / inhuur via flexibele schil.

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Dagelijks bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Grotere Kempische bedrijven willen graag uitbreiden, maar liever niet vertrekken uit de Kempen.

Op de

lokale terreinen mogen geen kavels groter dan 5.000 m² worden uitgeven (provinciaal beleid). De Kempen gemeenten zien bedrijven liever niet vertrekken naar bedrijventerreinen rondom de steden. Daarom ontwikkelen de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gezamenlijk een bedrijventerrein waar bedrijven >5.000 m² kunnen uitbreiden en doorgroeien. Behoud van werkgelegenheid en dus bevorderen van de leefbaarheid in de Kempen', is de hoofddoelstelling voor de realisatie van het Kempisch Bedrijvenpark.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid

Betrokkenen

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De betrokkenen participeren risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten worden gelijkkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld. Binnen het KBP is veel aandacht voor de financiën en beheersbaarheid van de risico's.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 16.480.000,--	€ 12.779.000,--
Vreemd vermogen	€ 10.065.000,--	€ 4.279.000,--

Exploitatieresultaat 2022 € 1.312.000,--

Ontwikkelingen*Integrale gebiedsontwikkeling;*

Vanaf 2010 is gestart met de realisatie van het bedrijvenpark inclusief de aanleg van de wegen, de nieuwe Provincialeweg en de Ecozone en het Woonbos. De realisatie (bouw- en woonrijpmaken) en aanleg is groten-deels afgerond.

Optimale bereikbaarheid;

Na de openstelling van de nieuwe N284 met aansluiting op de A67 op 5 september 2011, hebben in 2012 de laatste afwerkingen plaatsgevonden. De beveiligde parkeerplaats voor trucks maakte onderdeel uit van de afspraken die KBP begin 2012 heeft gemaakt met het KLC.

Duurzaam bedrijvenpark

Beveiligd parkeren

De beveiligde parkeerplaats voor trucks maakte onderdeel uit van de afspraken die KBP begin 2012 heeft gemaakt met het KLC.

Duurzame bouwen

Duurzaamheid is een belangrijk uitgangspunt bij nieuwbouw. Bedrijven die investeren op KBP investeren in een duurzaam gebouw, dat voldoet aan alle eisen en normen. Dit is geborgd in het bouwbesluit.

De bewustwording bij bedrijven dat duurzaam bouwen noodzakelijk is, is de afgelopen jaren sterk gegroeid. De markt is in beweging en we zien in de praktijk dat bedrijven de keuze maken

voor duurzame toepassingen voor energieopwekking, het energieverbruik verminderen of het productieproces aanpassen. Enkele voor-beelden zijn zonnepanelen, warmtepompen en terugwinnen van warmte uit de bedrijfshal. Hierover wordt bij de bouw bewust nagedacht en rekening gehouden met investeringen. In een aantal gevallen is de duurzame opwekking van energie vanwege de extra investering en terugverdientijd (nog) niet haalbaar gebleken.

KBP heeft de afgelopen jaren duurzaam bouwen gestimuleerd door het programma GPR gebouw aan te bieden aan bedrijven. Hiermee kan de duurzaamheidsscore van het ontwerp worden getoetst op vijf criteria en wordt inzichtelijk waar winst te behalen is.

Watersysteem

Met de aanleg van de ecozone langs De Pan en de Ganzestraat is ook het Wagenbroeksloopje op een goede manier ingepast. De nu aangelegde waterbassins voor bluswater worden gevoed met "straatwater" en in het Woonbos wordt "dakwater" van het bedrijvengedeelte opgevangen. Het "dakwater" levert zo een bijdrage aan de biodiversiteit in het Woonbos.

Risico's

- Meerkosten grondverwerving: Op 10 augustus 2021 heeft het Gerechtshof een eindvonnis uitgesproken over een gedeelte van een schade-claim die is ingesteld in een grondverwervingsdossier. Op 9 januari 2023 is door de Rechtbank het deel van het openstaande deel van het vonnis behandeld. Betreft geen risico meer.
- Meerkosten plankosten: In de exploitatie is rekening gehouden met de nog te maken plankosten.
- Bouw- en woonrijpmaken: In de exploitatie is met deze nog te maken kosten rekening gehouden.
- Vertraging uitgifte: Gezien de huidige stand van zaken is dit geen risico meer.
- Rentekosten: De rente is met langlopende leningen vastgezet voor de resterende looptijd van de grondexploitatie <1%. Er is geen aanvullende financieringsbehoefte meer.
- Vpb: Met ingang van 2016 is het Kempisch Bedrijvenpark vpb plichtig. In de grondexploitatie is rekening gehouden met hiervoor genoemde standpunten gebaseerd op de definitieve aanslag 2016. De uiteindelijk daadwerkelijk te betalen vpb is nu afhankelijk van de resultaten van het KBP. Dit wil zeggen indien het KBP meer winst maakt, dan zal de te betalen vpb last hoger zijn.
- Vertraging of stagnatie uitgifte bedrijfskavels: Gezien de huidige stand van zaken is dit geen risico meer.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Bestuur: Voor het cluster BOV (Best, Oirschot, Veldhoven) en De Kempen (Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden) zijn twee bestuurders (wethouders van Best en Bergeijk) gekozen.

Bizob is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten en aangesloten organisaties. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. De zittingsduur voor bestuurders is vier jaar. De voorzitter van het bestuur is een burgemeester en heeft een zittingsduur van zes jaar. Daarnaast worden twee secretarissen toegevoegd aan het bestuur. Tevens neemt vanuit elke aangesloten gemeente één bestuurder deel in de Vergadering van Aangeslotenen.

Vestigingsplaats

Oirschot

Doelstelling

Bizob zet zich in voor ruim 35 gemeenten en publieke organisaties als strategisch partner voor inkoop en aanbestedingen. In nauwe samenwerking met de gemeente Eersel faciliteert Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en contractbeheer voor het sociaal domein,

openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT. Het doel is het behalen van voordeel voor alle bij Bizob aangesloten organisaties. De inkoop samenwerking gaat verder dan het bundelen van inkoopvolumes. Door samenwerking wordt kennis opgebouwd van producten, markten en bedrijven, waardoor transactiekosten en inkooprisico's verminderen en de professionaliteit van de inkoopfunctie toeneemt.

Relaties

Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen

Ruim 35 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 110.015,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 1.405.076,--	€ 362.830,--
Vreemd vermogen	€ 1.139.797,--	€ 1.209.552,--
Exploitatieresultaat 2022	€ 613.915,--	

Ontwikkelingen

In 2022 werkte Bizob, samen met onze aangesloten organisaties, aan ruim 1400 aanbestedingstrajecten. Daarbij blijft Bizob hoog inzetten op collectieve inkoop en contractmanagement en contractbeheer, want samen kunnen we veel voordelen behalen en inkoopkosten reduceren. Ook duurzaamheid staat bij Bizob, net als in vele coalitieakkoorden hoog op de ambitieladder. In 2022 werd in 89% van de aanbestedingen rekening gehouden met het milieu (o.a. circulaire inkoop) en bij 72% van de aanbestedingen werd social return toegepast. Bizob nam in 2022 actief deel aan kennissessies georganiseerd vanuit Nevi publiek rondom social return. De conclusie is dat er veel verbeterpotentieel is en dat het samen optrekken hierin van belang is. Social return zien we als onderdeel van MVOI -beleid vaak als generiek thema terugkomen in het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid. We zien dat de afstemming tussen inkoop en inhoudelijke social return beleidsmedewerkers aan de ene kant en de sociaal ontwikkelbedrijven aan de andere kant intensiever wordt en dat die interactie leidt tot betere keuzes.

Corona

Door het vervallen van bijna alle corona maatregelen eind maart 2022, konden de Bizob inkopers en contractmanagers weer steeds vaker op de gemeente aanwezig zijn. Door te werken als collega op uw locatie zijn onze inkopers en contractmanagers nauw betrokken met de gemeente of organisatie waarin ze werken en makkelijk te bereiken zijn voor overleg of advies.

Gemeenteraadsverkiezingen

In 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen geweest. Binnen de gemeenten zijn nieuwe coalities gesloten. Dit heeft geleid tot nieuwe bestuursakkoorden, de basis voor de samenwerking binnen gemeente. Bizob heeft de bestuursakkoorden van onze deelnemende gemeenten gescand. Nieuwe aanbestedingstrajecten worden getoetst aan de bestuursakkoorden om na te gaan of deze goed aansluiten bij de doelstellingen en ambities van de gemeente.

MKB ondernemersbijeenkomsten

Om de positie van het lokale en regionale MKB te verbeteren heeft Bizob in 2022 verschillende ondernemersbijeenkomsten georganiseerd waarin er aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden voor lokale ondernemers om zaken te doen met de gemeente. Daarnaast organiseerde Bizob kwartaalsessies met Bouwend Nederland om een verder invulling te geven aan de 18 punten uit de intentieverklaring: "Samenwerking bouw en gemeenten: ieder draagt zijn steentje bij", in navolging op de landelijke actieagenda Beter Aanbesteden. In 2022 werd 79% van de aanbestedingen die door Bizob zijn begeleid, gegund aan het MKB en 56% aan lokale of regionale bedrijven.

Risico's

De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten.

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Voltallige college

Dagelijks bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Reusel-De Mierden

Doelstelling

Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden. De taakvelden SSC, P&O, Maatschappelijke Dienstverlening en VTH maken onderdeel uit van de GRSK. Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid, Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2022 ad € 5.415.068,-- (voorschotten)

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 295,--	€ 856.952,--
Vreemd vermogen	€ 14.610.973,--	€ 12.601.953,--
Exploitatieresultaat 2022	€ 709.670,--	

Ontwikkelingen

De toekomst van de Samenwerking tussen de Kempengemeenten is al enige jaren onderwerp van gesprek. Omdat de bewegingen die gemeenten willen maken op het gebied van samenwerking tot op heden verschillend waren is er vanuit de directie GRSK een intensief traject gestart om gemeenten op een lijn te krijgen ten aanzien van de toekomst voor de GRSK.

Dit traject lijkt te resulteren in een andere focus binnen de samenwerking, namelijk die van autonome gemeenten en regie op gegevens. Door deze focus uit te werken binnen de GRSK ontstaat de mogelijkheid om de taken en bevoegdheden die belegd zijn binnen de GRSK opnieuw te verbinden met gemeenten.

Hierdoor ontstaat een veranderingsopgave voor zowel de gemeenten als voor de GRSK. Deze zal een uitwerking moeten krijgen in de zin van personeel, financiën, juridisch, organisatorisch enzovoorts.

Risico's

Risico's op organisatieniveau

De Kempengemeenten hebben een strategische oriëntatie op de regionale samenwerking in gang gezet, welke een vervolg krijgt in de komende jaren. Daardoor is er op dit moment onzekerheid over de ontwikkeling van de samenwerking, die ook voor de GRSK-onzekerheden en risico's met zich brengt. Dat geldt ook voor de formatiewijzigingen. Daarbij is het op voorhand niet zeker dat de maatregelen die nu genomen worden later passen in de vorm van samenwerking waarvoor gemeenten uiteindelijk gaan kiezen. Het risico is het mogelijk ontstaan van frictiekosten bij aanpassing van het samenwerkingsverband.

Afdeling Staf en afdeling personeel en Organisatie

Bij deze afdelingen zijn geen bijzondere risico's vastgesteld die met de activiteiten van deze afdeling verband houden.

Afdeling SSC

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening

De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet).

Afdeling VTH

De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog niet bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid. Verder werd de afdeling VTH met onverwachte vraag naar dienstverlening door de Stichting Groen Kempenland.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf KempenPlus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

"Zoveel mogelijk mensen in de Kempen passend werk aanbieden die dat (nog) niet kunnen vinden bij een reguliere werkgever"

Relatie

Participatiebedrijf KempenPlus is per 1 juli 2019 ontstaan uit het sociale werkbedrijf WVK groep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst de Kempen. KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Participatiewet. De Participatiewet regelt de inkomensvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden maar beoogt zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te leiden naar zo regulier mogelijk werk. KempenPlus draagt bij aan de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers en aan het vinden van een passende baan voor cliënten. Enerzijds door bemiddeling naar de markt, al dan niet met een loonkostensubsidie en anderzijds zelf als werkgever.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De gemeente Eersel levert een financiële bijdrage 2022 ad € 3.831.838,--

Financiële gegevens verbonden partij *

	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 8.300.119,--	€ 6.802.593,--
Vreemd vermogen	€ 7.961.721,--	€ 8.081.385,--
Exploitatieresultaat 2022	€ 34.127,--	

Ontwikkelingen*Iedereen deed mee in 2022*

Iedereen die een beroep doet op de ondersteuning van KempenPlus wordt door ons geholpen. Zo zorgen wij ervoor dat iedere Kempenaar mee kan doen. We zoeken voor iedereen een passende oplossing die het beste past bij de persoonlijke situatie en past binnen ons beleid. Hoewel het aantal klanten redelijk stabiel bleef in 2022, zien we wel dat de gemiddelde afstand te arbeidsmarkt is toegenomen. Dit leidt tot andere en meer intensieve begeleiding, zodat iedereen zijn maximale potentie kan bereiken.

Het beleid, wat de onderlegger is voor de uitvoering van KempenPlus, is in 2022 niet gewijzigd. In 2022 is KempenPlus doorgegaan met de uitvoering zoals dit ook de jaren daarvoor is gedaan. Toch hebben er in 2022 externe factoren plaatsgevonden die gevolgen hebben voor onze uitvoering of bedrijfsvoering. Hieronder worden deze benoemd.

Oekraïne

Ruim een jaar geleden brak de oorlog in Oekraïne uit. Voor KempenPlus betekende dit dat zij vanaf Q2 2022 de Leefgeldregeling Oekraïne heeft uitgevoerd. De effecten van de oorlog, de sancties en handelsverboden op de economie en de toelevering van grondstoffen op langere termijn zijn nog niet te overzien.

Inburgering

Vanaf 1 januari 2022 voert KempenPlus de Wet inburgering namens alle vijf de Kempengemeenten uit. De aantallen inburgeraars zijn groeiende. Daarnaast kunnen de ontwikkelingen in Oost-Europa gevolgen hebben voor het aantal mensen dat een beroep doet op KempenPlus. Inwoners van Oost-Europa vallen vooralsnog niet onder de Wet inburgering maar als de conflicten langer duren zullen ook zij een beroep op de Participatiewet gaan doen.

Krapte op de arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt slaat toe, ook bij gemeenten. Het aantal openstaande vacatures neemt snel toe. Het invullen van vacatures is ook voor KempenPlus steeds meer een uitdaging. KempenPlus is daarom genoodzaakt om terug te vallen op tijdelijke inhuur zodat werkzaamheden toch doorgang kunnen vinden.

Krapte op de arbeidsmarkt heeft ook een positief effect voor de mensen in onze gemeenten. De omstandigheden zijn op dit moment gunstig voor werkzoekenden om een plaats in te nemen in de reguliere arbeidsmarkt. De mensen die in deze arbeidsmarkt gebruik maken van de dienstverlening van KempenPlus hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Wat ook meer vraagt van de begeleiding en ondersteuning van KempenPlus.

Groenonderhoud

Eind 2022 heeft KempenPlus, in afstemming met de gemeente Bergeijk, besloten om het groenonderhoud van deze gemeente niet meer via KempenPlus in te besteden, maar voor een aanbesteding via een derde partij. De KempenPlusers worden via groepsdetachering ingezet op de groenwerkzaamheden in deze gemeente. Wat de lange termijn effecten zijn voor de ontwikkeling en begeleiding van onze medewerkers en de zichtbaarheid van KempenPlus in Bergeijk moet nog worden gezien.

Risico's

Prijsstijgingen

Vanaf 2021 zien we de prijzen stijgen. Dit was aanvankelijk grotendeels het gevolg van de invloed van corona op de economie en de beschikbaarheid van grondstoffen en (deel)producten. De ontwikkelingen van de oorlog in Oekraïne leiden tot verdere kostenstijging van bouwmaterialen. Ook de energie- en brandstofkosten nemen flink toe en de onzekerheid m.b.t. de beschikbaarheid en levering van onder andere (technologische) materialen is toegenomen. Dit werkt ook door op onze uitgaven en geeft spanning op meerdere budgetten.

Naast een prijsstijging zien we ook dat de druk op loonstijging toeneemt. Dit geldt zowel voor ambtelijk, maar vooral bij het niet-ambtelijk personeel. Voor beide groepen zal er in 2023 een loonstijging gaan plaatsvinden, deze stijging zal ook effect hebben op onze lasten.

KempenPlus merkt ook dagelijks binnen onze organisatie het effect dat de prijsstijging op de mensen heeft. De onzekerheid en armoede die de prijsstijging met zich meebrengt, is merkbaar binnen onze deuren en bij onze cliënten.

Ontwikkelingen in de doelgroepen

Naast de prijsrisico's heeft KempenPlus te maken met kwantiteits- en kwaliteitsrisico's van de medewerkers en cliënten die een beroep op KempenPlus doen:

1. Hogere instroom cliënten;
2. Afname van het aantal medewerkers met een Sw-indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers met LKS/BW;
3. Arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af.

Ontwikkelingen in de markt

Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:

1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
2. Aflopende contracten van groen met de gemeenten;
3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten;
4. Meer instromers van de markt aan kan waardoor de tarieven onder druk staan;
5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering.

Chantage door cybercrime e.d.

KempenPlus heft het afgelopen jaar aanzienlijk geïnvesteerd in de beveiliging en het verbeteren van de systemen. Steeds meer organisaties worden echter geconfronteerd met cybercriminaliteit. Dit kan tot hoge kosten voor het beschermen van de systemen leiden en in het uiterste geval zelfs tot afkoopsommen.

Weersomstandigheden

Het veranderende klimaat en de onvoorspelbaarheid van het weer in het algemeen leiden ertoe dat er meer werkzaamheden of op andere tijdstippen uitgevoerd moeten worden. Dit kan leiden tot hogere lasten of tot lagere inkomsten. Stilstand op het ene moment en inhuur/uitzendkrachten op het andere moment.

Eigen risico WW/WIA

De kans bestaat dat medewerkers die de organisatie verlaten hebben in een later stadium een beroep doen op de WW of WIA.

Juridische geschillen

KempenPlus kan te maken krijgen met juridische geschillen. Deze kunnen samenhangen met het personeel of met de uitvoering van werkzaamheden.

Privaatrechtelijke verbondenheden

10. Brabant Water N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering		
Vestigingsplaats Den Bosch		
Doelstelling Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.		
Betrokkenen Diverse aandeelhouders.		
Financieel belang Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,--		
Financiële gegevens verbonden partij *		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 674.183.000,--	€ 684.676.000,--
Vreemd vermogen	€ 523.344.000,--	€ 534.399.000,--
Exploitatieresultaat 2021	€ 10.493.000,--	
*) De gegevens met betrekking tot het jaar 2022 waren niet aanwezig ten tijde van het opstellen van de jaarrekening, derhalve zijn de gegevens van 2021 gepresenteerd.		
Risico's Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.		

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Vertegenwoordiging De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Vestigingsplaats Den Haag		
Doelstelling De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Betrokkenen De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.		
Financieel belang Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.		

Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	5,062 mln	4,615 mln
Vreemd vermogen	143,995 mln	107,459 mln
Exploitatieresultaat 2022	€ 300 mln	
Risico's		
Het uit te keren dividend.		

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vevat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. Grondbeleid

7.1 Algemeen

Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de realisatie van beleidsvoornemens op het terrein van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer en de economische structuur. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditens, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden.

In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 17 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

7.2 Doelstelling grondbeleid

In de begroting 2022 is als doelstelling weergegeven dat er voor de komende 5 jaren er gemiddeld 110 woningen per jaar gerealiseerd zouden gaan worden. In 2022 zijn er slechts 50 woningen opgeleverd. Voor 2023 verwachten we dat er rond de 90 woningen worden opgeleverd. Pas in 2024 zien we de inspanningen terug van de aanpak rondom cyclisch bouwen. In dat jaar verwachten we dat er 250 woningen gereed gemeld gaan worden. Voor een nadere specificatie van deze aantallen wordt op deze plaats verwezen naar programma 3.

7.3 Bouwgrondexploitatie

Inleiding

De basis voor de uitvoering van ruimtelijke plannen ligt bij het vormen van ruimtelijk beleid (bestemmingsplannen, structuurvisie). Grondbeleid draagt bij aan de uitvoering: het is een belangrijk instrument voor verwezenlijking van dat ruimtelijke beleid. Aan de hand daarvan wordt een grondexploitatie in gang gezet en een daaraan ten grondslag liggende exploitatieberekening opgesteld.

Driedeling

Voor grondexploitaties geldt, conform het BBV, een administratieve scheiding tussen actief en faciliterend grondbeleid. We kennen de volgende driedeling:

1. Bouwgronden in exploitatie;
2. Materiele vaste activa;
3. Faciliterend grondbeleid.

ad. 1: Bouwgronden in exploitatie (BIE)

Het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

ad. 2: Materiële vast activa

Gronden die in de toekomst getransformeerd gaan worden naar bouwrijpe grond maar waarvoor nog geen grondexploitatiebegroting is vastgesteld zal als materieel vast actief worden aangemerkt en verantwoord.

ad. 3: Faciliterend grondbeleid

Bij gronden die in bezit zijn van een private partij waarbij deze grond wordt ontwikkeld door deze private partij is er sprake van faciliterend grondbeleid. De gemeente treedt in deze gevallen op als overheid die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Bouwgrondexploitaties

Jaarlijks geven wij, in het kader van de jaarrekening, een toelichting op de financiële positie van de "grond-exploitatie-activiteiten" per 31 december van het afgesloten boekjaar. Dit gebeurt op basis van de meest actuele grondexploitatieberekeningen van de complexen en de tot deze datum gerealiseerde inkomsten en uitgaven.

Gevoeligheidsanalyse

De toepassing van grondpolitiek is afhankelijk van vastgestelde ambities in beleidsvisies, de marktomstandigheden en is locatie gebonden. In het (verre- en recente) verleden heeft de gemeente via actieve grondpolitiek enkele grondaankopen gedaan om strategische grondposities te kunnen bezitten.

De grondexploitatie is gevoelig voor wijzigingen in economische ontwikkelingen en onderliggende parameters, zoals rente, inflatie en prijzen. De gemeente acht het van belang de ontwikkelingen en de impact daarvan op de verwachte resultaten nauwlettend te volgen. Om inzicht te krijgen in de actuele financiële positie van de grondexploitatie herijkt de gemeente de grondexploitaties, daar waar noodzakelijk, daarom tweemaal per jaar.

Voor de grondexploitaties 2022 zijn de volgende parameters gehanteerd:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	De civieltechnische kosten zijn geraamd op het prijspeil 2023. Voor een actuele doorkijk gaan we uit van een bedrijfseconomische benadering en is vanaf 2024 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 5% voor de civieltechnische uitgaven. De inkomsten zijn niet gecorrigeerd aangezien deze prijzen contractueel zijn vastgelegd.
Rente	Voor 2022 bedraagt de rente 1,827% van de boekwaarde. Voor toekomstige boekwaarden als gevolg van nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten wordt een gemiddelde rente vreemd vermogen gehanteerd van 1,827%.
Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per februari 2023 met als prijspeil 1-1-2023. Voor het bepalen van de kosten in de grondexploitatie zijn er door de vakafdeling kostenramingen gemaakt. Deze kostenramingen zijn gebaseerd op de hoeveelheden die voortvloeien uit inrichtingstekeningen behorende bij de desbetreffende grondexploitatie of op basis van daadwerkelijk aanbesteding. De fasering van de werkzaamheden en de kosten in de verschillende jaarschijven zijn gekoppeld aan de verwachte uitgifte van grond per fase.
Opbrengsten gronduitgifte	Ten aanzien van de geraamde, nog te realiseren opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd:

	De basisgrondprijzen worden jaarlijks door het college vastgesteld op basis van een deskundigenadvies. De uitgifte in de verschillende jaarschijven vloeien voort uit het woningbouwprogramma welke door het college is vastgesteld. Hierbij wordt ook rekening gehouden met afspraken welke voortvloeien uit uitgiftecontracten. Bij kavels groter dan 500 m ² dan wel 750 m ² (afhankelijk van bouw mogelijkheden) wordt rekening gehouden met grondopbrengsten van 50% op de basisgrondprijs.
Opbrengsten bedrijventerrein	De basisgrondprijzen worden jaarlijks door het college vastgesteld op basis van een deskundigenadvies.
Disconteringsvoet	Vanaf 2022 is conform de financiële verordening van de gemeente Eersel de verliesvoorziening berekend op basis van eindwaarde. Derhalve wordt de disconteringsvoet voor de verliesvoorziening niet meer toegepast.

Vennootschapsbelasting (VpB)

Gemeente Eersel is VpB-plichtig voor een drietal onderdelen, zijnde bouwgrondexploitatie, opbrengst afval en opbrengsten bosbeheer. Voor het bosbeheer geldt een vrijstelling waardoor dit niet leidt tot lasten. Voor het onderdeel opbrengsten afval is het positieve belastbare bedrag zeer beperkt (circa € 3.000,-). Derhalve heeft de vennootschapsbelasting nagenoeg geheel betrekking op de bouwgrondexploitatie.

In 2022 is aangifte gedaan voor de VpB voor het positieve belastbaar bedrag € 904.232,-. Op dit positieve bedrag is het nadelige fiscale resultaat uit 2021 verrekend, waarna er nog een positief fiscaal resultaat resteert van € 398.827,-. De te betalen VpB bedraagt € 60.237,-. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste of ten gunste van de exploitatie.

Tussentijds winstnemen

De (tussentijds) winstneming geschiedt conform de aanvullende notitie van de commissie BBV van maart 2018. Dit betekent dat het voorzichtigheidsprincipe moet worden losgelaten en winst moet worden genomen volgens de Percentage of Completion (POC) methode. Voor de onzekerheid in de doorkijk van zowel de uitgaven als inkomsten mag de gemeente een correctie toepassen. Gemeente Eersel houdt voor deze onzekerheid op zowel de uitgaven als inkomsten een percentage van 10% aan. Het te nemen resultaat 2022 conform de BBV bedraagt € 4.019.971,-.

Ontwikkeling bouwgrondexploitaties

In 2022 hebben er toevoegingen aan de voorziening exploitatieverliezen grondexploitaties plaats gevonden voor een bedrag van € 155.013,-. Daarnaast dient er conform het BBV betreffende vier exploitaties een winst genomen worden van totaal € 4.019.971,-.

Het gaat om de volgende grondexploitaties:

<i>Complex</i>	<i>Mutatie voorziening in 2022</i>	<i>Totale</i>
- Steensel Noord	€ 22.939,-	
- Koemeersdijk	€ 132.074,-	€ 155.013,-
	<i>Winstnemingen in 2022</i>	
- Meerheide III	€ 3.100.000,-	
- Boterbochten	€ 172.142,-	
- Duizel Noord	€ 640.000,-	
- Rosheuvel II	€ 107.828,-	€ 4.019.970,-
Totaal		€ 4.174.983,-

De bouwgrondexploitatie Steensel Noord wordt in 2022 afgesloten, waardoor het voorziene tekort ad € 519.964,- uit de verliesvoorziening wordt onttrokken. Ook de bouwgrondexploitaties Boterbochten II en Rosheuvel worden in 2022 afgesloten, waarbij het positieve saldo als resultaat wordt genomen. Voor het boekjaar 2022 betekent dit dat er voor deze twee grondexploitaties een winst wordt toegevoegd aan de reserve grondexploitatie van €279.970,-. De winst over de gehele

looptijd van de grondexploitatie Boterbochten is uitgekomen op de bedrag van €782.772,-- en die van de grondexploitatie Rosheuvel II op een bedrag van €1.098.473,--.

Toelichting per grondexploitatie

We beginnen deze toelichting met de plannen toe te lichten waarbij er sprake is van een mutatie van de verliesvoorziening.

- In Steensel Noord is in 2019 de laatste woning opgeleverd. In 2022 hebben de laatste werkzaamheden plaats gevonden met betrekking tot het woonrijpmaken. We sluiten het plan in het boekjaar 2022 af met een aanvullende verliesvoorziening van €22.939,--. Doordat we het plan nu afsluiten wordt de totale verliesvoorziening van €519.964,-- onttrokken uit de verliesvoorziening en afgeboekt ten laste van de reserve bouwgrondexploitaties.
- Voor het plan Koemeersdijk is in 2022 een verkoopovereenkomst gesloten met een ontwikkelende bouwer. De levering van deze gronden gaat gefaseerd plaats vinden op basis van de verkochte kavels aan de kopers van de woningen. Bij de juridische levering ontvangen we de opbrengsten van grondverkoop. In 2021 zijn we gestart met het bouwrijpmaken van de gronden voor de laatste fase van Koemeersdijk. Gelijktijdig met het bouwrijpmaken is gestart met de sanering van de verontreiniging die in de bodem aanwezig was. De kosten voor het bouwrijpmaken bedroegen in 2021 een bedrag van € 413.000,-- en in 2022 hebben we €348.000,-- hiervoor uitgegeven. De grondexploitatie is geactualiseerd met toevoeging van deze laatste fase die de bouw van 39 woningen gaat mogelijk maken. Door de enorme stijging van kosten houden we rekening met een inflatiecorrectie van 5% op civieltechnische kosten. Hierdoor moeten we een extra verliesvoorziening treffen van €132.074,--.

Uit de hiervoor gepresenteerde tabel blijkt dat bij vier complexen sprake is van winstnemingen en in twee gevallen van een verliesvoorziening.

- In het plan Rosheuvel II zijn alle woningen verkocht en hebben we de laatste werkzaamheden afgerond. Het plan wordt afgesloten met een totale winst in de grondexploitatie van €1.098.473,--.
- In het plan Meerheide III is in 2022 voor € 5.681.746,-- aan opbrengsten gerealiseerd. Het totaal aan gerealiseerde opbrengsten komt daarmee uit op een bedrag van € 20.784.821,--. Alle gronden in het plan Meerheide zijn daarmee na de toevoeging van de volgende fase verkocht. De reeds gerealiseerde opbrengsten zijn daardoor uitgekomen op 100% van de totale opbrengsten in het plan. De kosten zijn voor 90% gerealiseerd. Conform de voorschriften voor het tussentijds nemen van winst zoals wettelijke voorgeschreven moeten we 90% (gerealiseerde kosten) maal 100% (gerealiseerde opbrengsten) = 90% aan tussentijdse winst nemen. De tussentijdse winstneming komt daarbij uit op een bedrag van € 9.630.000,-- rekening houdende met de correctie op de verwachte winst aan het einde van de looptijd van 10% van de nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten. Tot en met het boekjaar 2021 hebben we reeds een tussentijdse winst genomen van € 6.530.000,-- waardoor er nu aanvullend een bedrag van € 3.100.000,-- aan tussentijdse winst moet worden genomen.
- In het plan Boterbochten zijn alle kavels verkocht. Ook alle werkzaamheden zijn afgerond. We sluiten daarmee de grondexploitatie af met een totale winst van €762.142,--. Inmiddels zijn er door de gemeente gronden gekocht voor de laatste fase en afronding van Boterbochten. In de gemeenteraad van maart 2023 is hiervoor een gebiedsconcept en uitgangspuntennotitie vastgesteld als start van de voorbereidingen voor deze laatste fase. Voor deze laatste fase gaan we een nieuwe grondexploitatie openen. Het is de verwachting dat we in 2023 deze aan de gemeenteraad gaan aanbieden ter vaststelling.
- In 2022 zijn er in het plan Duizel Noord 52 kavels verkocht met een totaalopbrengst van € 3.188.892,--. Alle kavels uit fase 1 zijn nu verkocht. Fase 2 is inmiddels toegevoegd aan de grondexploitatie. De marktselectie is afgerond en de overeenkomst met de ontwikkelende partij is gesloten. In totaal is nu 77% van de opbrengsten gerealiseerd. Volgens de berekening van tussentijdse winstneming moeten we nu een bedrag van € 640.000,-- aan tussentijdse winst nemen.

Overzicht resultaatverwachting einde looptijd alle complexen:

Complex:	Boek waarde per 31-12-2022 (=batig saldo)	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Verwachte beschik. over voorziening verlieslatend complex (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (contante w.)
complex Meerheide III	-2.264.265	1.034.069	0	0	1.230.196	1.184.982
complex Steensel-Noord	0	0	0	0	0	0
complex Duizel Noord	-1.166.610	2.705.089	2.953.761	0	1.415.281	1.367.996
complex Koemeersdijk	2.155.285	1.529.023	2.361.557	1.322.751	0	0
complex Rosheuvel	0	0	0	0	0	0
complex Boterbochten	0	0	0	0	0	0
complex De Poelenloop	-56.091	32.201	0	0	23.890	23.422
complex Eersel-West	55.416	396.784	452.200	0	0	0
	-1.276.265	5.697.167	5.767.518	1.322.751	2.669.367	2.576.400

Mede met inachtneming van eerder genoemde uitgangspunten, worden de nog te maken lasten en baten vanaf 2022 geraamd op respectievelijk € 5.697.167,-- en € 5.767.518,--. De totaal geraamde beschikking over de verliesvoorziening bouwgrondexploitatie bedraagt € 1.322.751,-- en het positieve resultaat op basis van eindwaarde van de lopende exploitatie wordt geraamd op € 2.699.367,--. Op basis van contante waarde bedraagt het positieve resultaat per 1-1-2022 € 2.576.400,--.

7.4 Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De gemeente heeft om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te kunnen vangen een afzonderlijke buffer in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (zie ook de paragraaf grondbeleid). In de grondnota wordt een methodiek besproken die goed aansluit op de financiële risico's. De ondergrens is conform de grondnota vastgesteld op € 2.500.000,--. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend en is voor 2021 bepaald op € 2.500.000,--. Dit betekent dat in het raadsvoorstel bij de jaarrekening zal worden voorgesteld om € 4.100.000,-- af te romen.

Alle onderhanden plannen zijn inhoudelijk bezien en ook qua planning financieel doorgerekend. Op basis hiervan kon het verloop van de algemene reserve grondexploitatie opgemaakt worden.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SALDO RESERVE PER 1 januari	3.389	2.904	2.599	2.519	3.453	4.803	5.188
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat, vanaf 2022 geen rentetoevoeging meer)	61	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage van Alg.res.							
Mutatie voorziening wegens verliezen	386	155					
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouw grondexploitaties t-1)	1.470	1.940	4.020	934	1.350	385	
Af: inbreng landbouw grond Koemeer 2e fase	-102	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-2.300	-2.400	-4.100	0	0	0	0
SALDO RESERVE PER 31 december	2.904	2.599	2.519	3.453	4.803	5.188	5.188
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouw grondexploitatie	1.940	4.020					
Saldo inclusief voorgestelde storting	4.844	6.619					
Minimale omvang budfer volgens grondnota	2.500	2.500					
Tekort (-) dan wel overschot (+)	2.344	4.119					
Voorstel tot afroning t+1 (afgerond)	2.400	4.100					

7.5 Risico's

Grondexploitaties algemeen

Bij grondexploitaties waar de gemeente een actieve grondpolitiek voert en grondaankopen verricht loopt de gemeente risico's. Deze zijn het gevolg van langdurige looptijd van plannen en planvorming, inschatting van parameters, marktwerking en betrokkenheid van partijen en hiermee corresponderende belangen. Het is niet erg dat deze risico's gelopen worden mits men bewust is van aanwezige risico's en deze goed "gemonitord" worden. Risico's zijn niet louter negatief. De definitie van een risico is dan ook een mogelijke gebeurtenis die een negatieve (bedreiging) of positieve (kans) invloed kan hebben op het realiseren van de strategie, doelstellingen of uitkomsten van de grondexploitatie. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld effecten van rentestijgingen, inflatie en planvertragingen. Bij het maken van plannen en bij (grond) onderhandelingen wordt steeds rekening gehouden met mogelijke effecten van planvertragingen, fluctuaties van grondprijzen en toename van rentekosten door meerdere varianten en scenario's door te rekenen om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen. In de fasering van de grondexploitaties is rekening gehouden met een reële uitgifte uitgaande van de huidige marktomstandigheden.

Kempisch bedrijvenpark

De gemeente Eersel is voor 25% eigenaar van de gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijven Park (KBP). Dit betekent ook dat zij voor 25% de risico's draagt van het KBP. Jaarlijks wordt door het KBP de jaarrekening opgesteld welke vanaf 2018 gecontroleerd wordt door Crowe Foederer te Eindhoven.

Ultimo 2022 is voor 64,84 ha. bedrijfskavels verkocht en geleverd. Van de 4,1 ha nog uit te geven gronden is voor 0,2 ha een koopovereenkomst gesloten. In 2022 is er voor een bedrag van € 8.884.000,- aan opbrengsten gerealiseerd en de uitgaven in 2022 bedragen € 1.010.000,-. De tussentijdse winstneming bedraagt conform het BBV € 1.312.000,-.

De boekwaarde ultimo 2021 ad € 9,4 miljoen daalt door bovenstaande mutaties met € 6,2 miljoen naar € 3,2 miljoen ultimo 2022. Net als voorgaand jaar wordt de tussentijdse winstneming in 2022 toegevoegd aan het eigen vermogen. Het totale eigen vermogen ultimo 2022 bedraagt € 14 miljoen, dit inclusief de onttrekking van € 3.700.000,- inzake de winstuitkering in 2022. Per saldo bedraagt de boekwaarde verminderd met het eigen vermogen derhalve -€ 10,9 miljoen. Het bestuur van het KBP zal bij de vaststelling van de jaarrekening 2022 ook komen met een voorstel voor winstuitkering aan de deelnemende gemeente.

Het KBP heeft in de “Memo grondexploitatie 2023” de grondexploitatie van het KBP geraamd op een positieve eindwaarde van € 19,3 miljoen. Dit is inclusief de € 3,7 miljoen die reeds aan de deelnemende gemeenten is uitgekeerd.

In 2023 wordt er een liquidatieplan opgesteld waarin de afwikkeling c.q. overdracht aan de gemeente Bladel wordt geregeld. Dit najaar zal in een tussentijdse rapportage stand van zaken worden weergegeven waarbij een verdere winstuitkering zal worden voorgelegd.

7.6 Beheer overige gronden

Gemeente Eersel heeft een viertal soorten pacht, te weten:

- erfpacht gemeentebossen;
- erfpacht landbouwgronden;
- meerjarige/reguliere pacht;
- geliberaliseerde pacht.

Circa 500 ha. gemeentebossen zijn vanaf 1980 in erfpacht bij Staatsbosbeheer voor de duur van 50 jaar (tot 2030) met een verlengingsmogelijkheid van 25 jaar. In 2018 is er een oppervlakte van circa 195 hectare (ha). onttrokken aan erfpacht en hierdoor terug in volle eigendom en beheer van de gemeente Eersel gekomen. De oppervlakte erfpacht Staatsbosbeheer is nu nog circa 303 ha.

Het aantal in erfpacht uitgegeven kavels landbouwgrond (vier overeenkomsten) heeft betrekking op een totale oppervlakte van circa 25,6 ha. De erfpachtcanon wordt jaarlijks aangepast op basis van de veranderpercentages die worden vastgesteld door de Rijksoverheid.

Gemeente Eersel heeft op 1 januari 2023 een landbouwareaal van ongeveer 237 ha (exclusief erfpachtgronden). Van deze 237 ha wordt ongeveer 165 ha meerjarig/regulier verpacht. De pachtsom wordt jaarlijks aangepast op basis van de veranderpercentages. De veranderpercentages hebben een wettelijke status en werken om deze reden van rechtswege door in de pachtovereenkomsten.

De overige gronden, circa 71 hectare, worden van jaar tot jaar verpacht (geliberaliseerde pacht). De geliberaliseerde pachtprizen zijn vrij. Gemeente Eersel vraagt vanaf 1 januari 2020 voor haar percelen groter dan 1 ha een pacht prijs van € 1.100,-- of € 1.400,-- per hectare per jaar. De hoogte van de pacht prijs is afhankelijk van de vorm, ligging, oppervlakte en kwaliteit van de kavel. Voor de percelen kleiner dan 1 ha betalen de pachters een prijs van € 750,-- per hectare per jaar.